

Kestävän matkailun opas - Thaimaa

Sini Myllys

Tekijä Sini Myllys	
Koulutusohjelma Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kestävän matkailun opas – Thaimaa	Sivu- ja liitesivumäärä 28 + 14
<p>Opinnäytetyönä on luotu kestävän matkailun opas Thaimaahan matkustaville suomalaisille, eritoten nuorille. Oppaan tavoitteena on opettaa kompaktin, informatiivisen ja visuaalisen tietopakettin avulla siitä, kuinka lomailta vastuullisesta Thaimaassa.</p> <p>Tietoperustassa perehdytään kestävään matkailuun kolmesta eri näkökulmasta, jotka ovat taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiokulttuurinen. Tämän lisäksi pääteemoja ovat opaskirjallisuuteen tutustuminen, johon liittyy tehokas kirjoittaminen, sekä vaikutusmenetelmät, joita ovat niin sanallinen kuin visuaalinenkin viestintä. Tietoperusta avaa kulttuurille olennaisimpia käsitteitä ja teorioita tunnetuilta kulttuurintutkijoilta. Thaimaan kulttuurista kerrotaan omien kokemusten, thaimaalaisten ystävien ja lähteiden avulla.</p> <p>Opinnäytetyön kirjoittaminen alkoi huhtikuussa 2017 ja projekti valmistui marraskuussa 2017. Opas on tuotettu Officen Publisher ohjelmalla ja graafisien yksityiskohtien tekemiseen käytettiin nettisivua canva.com. Opinnäytetyöllä ei ole toimeksiantajaa, mutta mahdollisuudet työn hyödyntämiseen ovat monipuoliset. Opas on hyödyllinen jokaiselle Thaimaahan matkustavalle suomalaiselle sekä monelle eri taholle yritysmaailmassa. Suomessa monet matkatoimistot tekevät matkoja Thaimaahan. Suomessa toimivien tahojen lisäksi huomioon tulee ottaa myös suomalaiset yritykset Thaimaassa. Yritykset voivat käyttää opasta nettisivuillaan näyttääkseen olevansa tietoisia ja kiinnostuneita vastuullisuudesta ja näin ollen jakavat tietoa eteenpäin. Opas on saavuttanut sisällöllisesti ja visuaalisesti tavoitteensa.</p>	
Asiasanat kestävä matkailu, Thaimaa, kulttuuri, vastuullisuus	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kestävä matkailu.....	2
2.1	Taloudellinen kestävyys	3
2.2	Ympäristöllinen kestävyys.....	4
2.3	Sosiokulttuurinen kestävyys	6
3	Kulttuuri.....	9
3.1	Kansallisen kulttuurin ulottuvuudet	10
3.2	Thaimaalainen kulttuuri	12
4	Oppaan laatiminen	15
4.1	Oppaan sisältö ja rakenne	15
4.2	Oppaan kirjoittaminen	16
4.3	Oppaan visuaalisuus.....	17
5	Prosessikuvaus	20
5.1	Projektin aloitus.....	20
5.2	Oppaan sisällön suunnittelu	21
5.3	Oppaan tekninen toteutus	21
5.4	Oppaan testaus ja palaute	24
6	Arviointi ja pohdinta	25
6.1	Kestävän matkailun oppaan arviointi.....	25
6.2	Hyödynnettävyys.....	26
6.3	Oma oppiminen.....	27
	Lähteet	29
	Liitteet.....	34
	Liite 1. Projektisuunnitelma.....	34
	Liite 2. Kestävän matkailun opas - Thaimaa	38

1 Johdanto

Thaimaa on ollut matkakohteena yksi suomalaisten kestopuosikeista jo usean vuoden ajan. Thaimaassa vierailevat 32 miljoonaa ihmistä vuodessa (Netherland´s embassy of Thailand 2017) ovat alkaneet aiheuttaa ongelmia Thaimaan luonnolle, mikä näkyy muun muassa tiettyjen saarien sulkemisena turistivirroilta (Choffer 2017). Sain melko hyvän käsityksen Thaimaan kulttuurista asuessani maassa yhdeksän kuukautta vuonna 2016. Thaimaassa hankitun tiedon pohjalta syntyi toiminnallinen opinnäytetyö: opas, Thaimaahan matkustaville suomalaisille etenkin nuorille siitä, kuinka lomailta kestävästi Thaimaassa. Työn tarkoituksena on lisätä suomalaisten tietoisuutta thaimaalaisesta kulttuurista ja kestävästä matkailusta Thaimaassa. Opas on yleispätevä ja toimisi käännettynä muillekin kielille. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä matkailun eettiset arvot tulevat painamaan vaakakupissa enemmän ja enemmän vuosi vuodelta. Muun muassa ilmastomuutoksen sekä taloudellisten, poliittisten ja, humanististen kriisien seurauksena.

Opinnäytetyön tietoperusta koostuu kolmesta pääteemasta, jotka ovat kestävä matkailu, oppaan laatiminen ja kulttuuri. Kestävän matkailun oppaan pääpaino on kulttuurintuntemuksessa, minkä takia ”kulttuuri” käsitteen avaaminen on tärkeä osa tietoperustaa. Thaimaan kulttuuria käsitellään omien kokemusten, erinäisten lähdeaineistojen ja thaimaalaisien tuttujuuden avulla. Opaskirjallisuus on vielä melko tutkimaton kirjallisuudenala, jota avataan tietoperustan viimeisessä osiossa. Tietoperustassa perehdytään siihen, mitä tehokkeitä voi hyödyntää kirjoittaakseen vakuuttavasti ja mielenkiintoisesti ja mitä visuaalisia elementtejä voi käyttää oppaan kokoamisessa. Kestävään matkailuun perehdytään kolmesta eri näkökulmasta, joita ovat taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiokulttuurinen näkökulma.

Toiminnallisen opinnäytetyön tekoprosessin eri vaiheita käydään läpi viidennessä osiossa, jossa kuvaillaan, kuinka projekti eteni ja miten opas päätyi lopulliseen muotoonsa. Opas on toteutettu Officen Publisher ohjelmalla, ja työn valmis versio on PDF-muodossa. Oppaan valokuvista osa on kirjoittajan omia ja osa canva.comista, missä on tehty myös oppaan grafiikkaa. Oppaan luotettavuutta on nostettu arvioitavalla sitä ulkopuolisilla, jotka tuntevat hyvin Thaimaata. Opasta ovat lukeneet ja kommentoineet niin Thaimaassa vierailleet ja asuneet ihmiset, kuin myös henkilöt, joille Thaimaa on lähes tuntematon. Lopussa arvioidaan omaa oppimista, oppaan hyödynnettävyyttä ja projektin onnistumista.

2 Kestävä matkailu

Matkailu, tällä hetkellä nopeimmin kasvava toimiala, on lisääntynyt viimeisten vuosikymmenten aikana eksponentiaalisesti. 1950 vuoden 25 miljoonasta matkailijasta on kivuttu vuoden 2016 lukemiin; 1235 miljoonaan. Vuoteen 2000 verrattuna matkailijamäärät ovat tuplaantuneet, jolloin ne olivat 674 miljoonaa. (UNWTO 2017, 3.) Kasvun odotetaan jatkuvan nopeasti, mutta tasaisesti, joka on UNWTO:n (UNWTO 2017, 3) arvion mukaan 1,8 biljoonaa vuonna 2030. Matkailun suuri kasvu luo paineita vastuullisten matkustuskäytäntöjen ja säännöksiin luomiseksi. United Nations on nimennyt vuoden 2017 kestävän matkailun vuodeksi, jossa kestävän matkailun kolme päänäkökulmaa, mitä itsekin tarkastelen, on otettu huomioon viidellä periaatteella. Ne ovat vastuullinen taloudellinen kasvu, sosiaalinen ulottuvuus, ympäristön suojeleminen, kulttuurillisen perinnön suojeleminen ja yhteisymmärrys ja rauha. (UNWTO 2017.) Matkailua tulee tarkastella monesta eri näkökulmasta, sillä matkailu tuo niin hyvää kuin huonoakin; on ihmisiä joiden mielestä matkailu ja sen vilkas kasvu ovat kaiken pahan alku ja juuri.

Matkailun lisääntyessä myös matkailualan kestävyys viittaava termistö on lisääntynyt. Kestävä eli vastuullinen matkailu on saanut monia eri käsitteitä. Tuttuja termejä ovat muun muassa reilu matkailu, eettinen matkailu ja ekomatkailu. Eri termeillä pyritään selittämään pääsääntöisesti samaa asiaa kuitenkin eri näkökulmia korostaen. Esimerkiksi ekomatkailussa viitataan ympäristöystävälliseen matkailuun. Eettisellä matkailulla tarkoitetaan matkailun etiikkaa; onko matkailu ylipäätään eettistä? Mielenkiintoista on, että matkakohde valitaan usein kohteen kauneuteen liittyviin eli esteettisiin perusteisiin, vaikka siitä on tehty hyvin vähän tutkimuksia toistaiseksi. Sen sijaan matkailun moraalisia ja eettisiä kysymyksiä on tutkittu enemmän. (Petroff 2016.)

Muuttuva maailma on aiheuttanut uudenlaisia, joskin vielä melko pieniä matkailumuotoja. Last chance tourism tai doomsday tourism (suom. tuomiopäivän matkailu) tarkoittaa matkailua, jossa suunnataan kriittisessä tilassa nyt tai tulevaisuudessa oleviin katoaviin tai tuhoutuviin kohteisiin tai kulttuurien piiriin. Näitä voivat olla esimerkiksi jäätiköt, koralliriutat tai arkeologiset kohteet. (Lemelin, Dawson & Stewart 2012, 3.) Poorism on uusi matkailumuoto, joka tarkoittaa köyhille alueilla kuten Intian tai Brasilian slummeihin suuntautuvaa matkailua. Poorismia on verrattu jopa safareihin, jossa ihmisiä verrataan savannin eläimiin, kun rikkaat turistit kuvaavat slummeissa asuvia ihmisiä. (Spilsbury 2011, 22-23) Miten ihmiskunnan itsekkyyden ja muiden kärsimyksellä mällääminen on yltänyt tälle tasolle matkailualallakin?

2.1 Taloudellinen kestävyys

Matkailun tuoma liikevaihto on noin 10 % koko maailman bruttokansantuotteesta ja luo noin joka 10. työpaikan (UNWTO 2017, 3). Kolmannen maailman maille ja alueille matkailu voi olla tärkeä valttikortti ja lisätä huomattavasti aluekehitystä ja alueen varallisuutta (Faber & Gaubert 2015, 1). Paikallisyhteisö hyötyy infrastruktuurin rakentamisesta ja ylläpidosta. Rautatiet, lentokentät ja maantiet luovat paremmat kulkuyhteydet, joka edesauttaa tehtaiden ja muiden yritysten rakentamista ja tulemistä alueelle. Matkailu synnyttää työpaikkoja niin suoraan kuin välillisestikin. (Tourism Economics, 2012.) On hyvä huomioida, mitä palveluita käyttää matkakohteessaan; jääkö raha paikallisille vai meneekö se multikansallisen yhtiön kukkaraan. Matkailu elää muun muassa suhdannevaihteluiden, poliittisen tilanteen, trendien ja ihmisten mielenkiinnon kohteiden mukaan. Esimerkiksi Egyptin poliittinen tilanne tyhjensi Hurghadan ja monet muut Egyptin suositut kohteet mutta elpymistä on jo havaittavissa (The Guardian 2016a.) 1950-luvulla Torremolinos oli köyhä kalasatajakylä, kun nyt se on ollut jo vuosikymmeniä monelle suomalaisellekin tuttu lomakohte (Spilsbury, 2011, 13).

Matkailun eksponentiaalinen kasvu on tuonut myös huolia ja murheita. Over tourism on niin uusi käsite matkailualalla, että sille ei löydy vielä virallista suomenkielistä käännöstä. Käytän sille termiä liikaturismi. Yksinkertaisuudessaan se tarkoittaa matkailun aiheuttamaa negatiivista vaikutusta alueelle joko sosiaalisesta, ympäristöllisesti tai taloudellisesta näkökulmasta. (Francis 2016.) Kasvavat matkustajavirrat ovat niin uhka kuin mahdollisuus. Monet maat ja kaupungit ovat alkaneet jo reagoimaan liikaturismiin. Barcelona on yksi liikaturismista kärsivä kohde. Barcelonassa suunnitellaan matkustajamäärien rajoittamista ja veroa matkailijoille. Venetsia kärsii uppoamisen lisäksi suurista matkustajavirroista. Perussa sijaitsevan Machu Picchun matkustajamääriä rajoitetaan jo. Galapagossaarien ekosysteemiä suojellaan turismia kontrolloimalla. Thaimaa on sulkenut saaria turisteilta, josta kerron lisää myöhemmin. (Rantapallo 2016.)

Thaimaa on matkailumaana maailman yhdeksänneksi vierailuin (UNWTO 2017). Thaimaassa matkustajamäärien odotetaan kasvavan arvioiden mukaan jopa 40 miljoonaan nykyisestä 32,6 miljoonasta jo vuoteen 2020 mennessä. Vuonna 2030 Thaimaassa odotetaan vierailevan 60 miljoonaa turistia vuodessa. (Netherland's embassy of Thailand 2017.) Kuinka Thaimaa on valmis ottamaan tämän ihmismäärän vastaan? Mitä tapahtuu, jos nämä matkailijavirrat ehtyvät ja 60 miljoonalle, ties kuinka monelle miljoonalle kauempana tulevaisuudessa, rakennettu infrastruktuurin käyttökapasiteetti putoaa rajusti? Hotellien arvo romahtaa samoin kuin monien muidenkin matkailualan yritysten.

Thaimaan talous on riippuvainen matkailualasta. Se on jopa 6-7% maan bruttokansantuotteesta, joka tarkoittaa rahallisesti 2,5 triljoonaa bahtia eli noin 71 biljoonaa euroa. (Netherlands embassy of Thailand 2017.) Thaimaalainen matkailuministeri Kobkarn Wattanavarangkul (Jagtiani 2017) kertoo toivovansa, että laatu korvaisi määrän. Käytännössä Thaimaan matkailustrategia on perinteinen; matkailijan viipymä maassa halutaan pidentää ja saada päivittäistä rahankäyttöä suuremmaksi henkilöä kohti. Australialaiset matkailijat ovat thaimaalaisten matkailuviranomaisten mieleen kulutustottumustensa takia, sillä heidän viipymänsä on jopa lähes 14 yötä. (Jagtiani 2017.) Thaimaassa vietetty aika on keskimäärin vain 2,8 yötä. Thaimaassa liikematkailun osuus on 24% ja medical tourism 0,4%. (Netherlands embassy of Thailand 2017.) Thaimaassa on ongelmia, jotka herättävät vahvoja tunteita kestävän matkailun periaatteiden suhteen. Thaimaassa kukkiva seksiturismi ja eläinten hyväksikäyttö ovat räikeitä esimerkkejä epäeettisistä liiketoimintamalleista.

2.2 Ympäristöllinen kestävyys

Ihmiskunta on täysin riippuvainen luonnonvaroista, sillä luonto ei tarjoa meille vain ravintoa vaan myös kaikki raaka-aineet ja energian mitä käytämme. Mitä enemmän kulutamme, sitä enemmän olemme haitaksi luonnonmonimuotoisuudelle ja sitä enemmän syntyy päästöjä niin veteen, ilmaan kuin maaperään. Maapallon elintason nousu ja kasvava väkiluku pahentavat omalta osaltaan lisääntyvää kulutusta. Luonnonvarojen ja erityisesti fossiilisten polttoaineiden kiihtyvä kulutus uhkaa luonnon uusiutumisen ja kestokykyä. Luonnonvarojen kuluttaminen voi mikä näkyä esimerkiksi kalakantojen romahtamisena tai luonnonvaraisten eläinten kaikkoomisena alueelta tai jopa sukupuuttoon kuolemisella. (Epa 2016.) Joidenkin lähteiden mukaan jopa 50% maailman eläinlajeista on vaarassa kuolla sukupuuttoon vuoteen 2050 mennessä (O'Hare 2017). Tiedemiehet ovat arvioineet, että lajien sukupuuttoon kuoleminen tapahtuu tällä hetkellä 100 kertaa nopeammin ihmisten toiminnan takia (Vaughan 2015).

Matkailun epäsuorana vaikutuksena usein luonnonsuojelu usein lisääntyy. Toimeentulon riippuessa luonnosta palvelun muodossa, paikallisten tarve esimerkiksi salametsästyksen tai metsien hakkuuseen vähenee. Matkailun tuodessa tuloja alueelle mahdollisuus eläinten- ja luonnonsuojeluun lisääntyy resurssien parantuessa. Luonnon hyvinvointi on matkailuteollisuudelle elintärkeä, ja siksi matkailun negatiivisten ympäristövaikutusten minimointi on välttämätöntä. Mikäli ympäristön kunto heikkenee voi turismi alueella loppua kokonaan. (Turunen 2009, 5.)

Kaikista ihmisen aiheuttamista hiilidioksidipäästöistä 2 % johtuu lentoliikenteestä, kun taas 12 % kaikista liikenteen päästöistä koostuu lentoliikenteestä (Atag 2016). Ihmisen tuottamat kasvihuonekaasut, joista tärkeimmät ovat hiilidioksidi, metaani ja dityppioksidi estävät auringon lämpöenergian palaamista avaruuteen, jonka seurauksena ilmasto lämpenee. Ilmasto on aina muuttunut mutta tällä hetkellä ihmiset ovat toiminnallaan nopeuttaneet ja vaikuttaneet sen luonnolliseen muutokseen enemmän kuin koskaan ennen historiassa. Ilmastonmuutoksen vaikutus ei näy vain ympäristössä vaan se muuttaa myös ihmisten elämää. Ilmastonmuutoksen seuraukset ovat jo nähtävissä. Napajäätiköt sulavat ennätystahdilla, merenpinta nousee, järvien ja jokien jäät sulavat aiemmin ja kasvit ja eläimet vaihtavat elinympäristöään. Tulevaisuudelta ennustetaan hirmumyrskyjen, tulvien ja muiden luonnonilmiöiden voimistumista sekä kuivuudesta ja kuumuudesta kärsivien alueiden laajentumista, joka on jo nyt havaittavissa. (Nasa 2017.)

Ympäristösertifikaateilla ja -merkeillä pyritään viestimään kuluttajalle, että yritys toimii vastuullisesti ympäristöä huomioiden. On kuitenkin muistettava, että matkailualalla on satoja merkkejä, joista osa voi olla tekaistuja. Monien merkkien saaminen vaatii jatkuvaa työtä ja näyttöä merkin pitämiseksi, sekä ne voivat olla maksullisia. Tällaisien merkkien luotettavuus on korkeampi. (Reilun Matkailun Yhdistys 2016.) Ympäristösertifikaatti ISO 14001 ja EMAS ovat tunnettuja ympäri maailmaa. Suomessa matkailu- ja ravintola-alalla käytetään muun muassa pohjoismaista Joutsenmerkkiä, ekokompanssia, EU-ympäristömerkkiä ja Green Key-merkkiä. (MaRa 2017.) Muita kansainvälisesti tunnettuja merkkejä ovat esimerkiksi Blue Flag- eli sinisen lipun merkki, jolla ilmaistaan ranta- ja satama-alueiden ympäristöasioiden kunnossapitoa. Pan parks on WWF:n luoma ympäristömerkki kansallispuistojen suojelemiseksi. (Reilun Matkailun Yhdistys 2016.)

Thaimaassa ympäristöasioiden huomioiminen arkielämässä on vielä lapsen kengissä. Thaimaa hukkuu muoviin. Jokaisen ostoksen mukana marketista saa muovipussin ja minkä tahansa juoman kanssa myös pillin, jos ei parikin. Thaimaalaiset vain ihmettelevät, kun muovin jättää tiskille. Rannoilla ja meressä on roskaa ajoittain todella paljon. Rannoilta on hyvin vaikeaa löytää roska-astioita, joka johtaa siihen, että ihmiset jättävät roskansa rannalle, josta ne joutuvat usein mereen. Kaikista suosituimpia rantoja siivotaan kuitenkin säännöllisesti. Meressä sukeltajat kertovan roskan lisääntyneen huomattavasti vuosien saatossa ja riuttojen tuhoutuminen on silmiinpistävä. Kiinalaiset turistit ovat suurin Thaimaassa vieraileva yksittäinen kansa ja heidän tietämyksensä ympäristöllisistä asioista on usein hyvin puutteellista. Valitettavasti kierrättäminen tai kestävä kehitys ovat vielä melko tuntemattomia termejä Thaimaassa.

Thaimaan viranomaiset ovat kuitenkin heränneet edes jossain määrin suojelemaan tuhoutuvaa ympäristöä. Toukokuussa 2016 Ko Tachain saari Khao Lakin edustalla suljettiin kokonaan turisteilta, sillä koralliriutat olivat vaurioituneet jatkuvien sukellusretkien myötä. Ko Tachain sulkeminen ei ole ainoa laatuaan vaan Choffer (2017) kertoo artikkelissaan, kuinka Thaimaassa Phuketin edustalla olevia saaria on suljettu turisteilta ympäristöllisistä syistä. Ihmisten tuhattua tietty kohde, siirtyykö turismi vain kylmän viileästi seuraavaan kohteeseen? Olen kuullut monen matkailijan sanovan, että Vietnam on tällä hetkellä kuin Thaimaa 15-20 vuotta sitten. Muutokset voivat siis tapahtua näinkin nopeasti niin mitä voi tapahtua pidemmässä mittakaavassa esimerkiksi 100 tai 200 vuoden kuluessa?

Thaimaalle tyypillisiä aktiviteetteja matkailijoille ovat norsuajelut ja vierailut tiikeri tempeleissä (tiger temple tai tiger kingdom). Surullinen totuus on, että norsujen olot eivät ole erikoiset eikä niiden selän fysiikkaa ole tehty ratsastukseen. Sen sijaan norsulla voi huoletta ottaa pienen kyydin sen pään päällä, jos siihen tulee mahdollisuus, eikä norsu ole vain turistien ratsasteltavana. Tiikeri tempeleissä voi käydä silittelemässä rauhallista valtavaa tiikeriemoa ja ottaa muutaman kuvan sen kanssa. Jokaisen ihmisen järki sanoo, ettei tämä ole luontaista käytöstä moiselle pedolle. Vaikuttaa siltä, että kukaan ei tiedä täyttä totuutta, mutta tämän hetkisen tiedon mukaan tiikerit, joita pystyy silittelemään, ovat huumattuja. Viime vuosina on havaittu monia tapauksia, joissa tiikerit ovat joutuneet kaltoin kohdelluiksi (BBC 2016). Villieläimet kuuluvat vapaiksi niiden omaan elinympäristöönsä. Eläintarhoissa käyntiäkin voi pohtia. Vähintäänkin valita eläintarhan, jossa tuetaan luonnonsuojelua tai tehdään muita hyödyllisiä asioita eläinten hyväksi kuten koulutus- tai tutkimustyötä. Tuemme omalla kuluttamisellamme toimijoita, joiden palveluja ostamme. Thaimaassa on vastuullisia aktiviteetteja eläinten ystäville. Yleensä nimikkeet Sanctuary ja Rescue Center vievät oikeille jäljille mutta näidenkin kanssa tulee olla tarkkana, sillä niitä voidaan myös käyttää väärin perustein.

2.3 Sosiokulttuurinen kestävyys

Kestävästä matkailusta puhuttaessa termillä sosiokulttuurinen kestävyys tarkoitetaan paikallisväestön kulttuurin ja tapojen kunnioittamista, ymmärtämistä ja tuntemista (Reilun matkailun yhdistys 2017). Ihmiset usein ajattelevat, että ulkomailla pätee samat lait ja tavat kuin kotimaassa tai ainakaan paikallisten tapojen noudattaminen ei koske heitä. Matkailijat lähtevät harvoin matkakohteeseen pelkän sitä asuttavan kansakunnan vuoksi mutta ihmiset ovat tärkeä osa koko matkan kokonaisuutta. Thaimaasta puhuttaessa ihmiset usein kehuvat hymyileviä thaimaalaisia ja heidän vieraanvaraisuuttaan. Paikalliset ihmiset voivat kuitenkin vähentää matkustusintoa tiettyihin kohteisiin. Esimerkiksi naisille ei ole turvallista mennä yksin tiettyihin islamistisiin valtioihin. Saati kuka haluaisi vierailla

Pohjois-Sentinelin saarella Intian valtamerellä, jolloin retki päättyisi onnettomasti jo lyhyen tuttavuuden jälkeen sentinelien kanssa. Sentinelit ovat jymähtäneet paleoliittisen aikakauden elintapaan, joka on tehnyt heistä yhden maailman eristyneimmistä heimoista. (Independent 2017.)

Matkailu voi, sekä tuoda paikallista kulttuuria takaisin juurilleen, kuin myös kaupallistaa. Kolikolla on tässäkin asiassa molemmat puolensa. Monet kulttuurilliset perinteet voivat hiiptua ja kadota ajan kuluessa. Matkailijat voivat auttaa kulttuurillisten perinteiden jatkuvuutta ostamalla paikallisia käsitöitä, taidetta, musiikkia, palveluita ja elämyksiä kuten tanssiesityksiä tai teatteria. Paikalliset voivat löytää uudestaan jo kuolemassa olleet perinteet matkailijoita varten. Vanhoja historiallisia kohteita tai nähtävyyksiä kunnostetaan matkailutulojen lähteeksi. (Spilsbury 2011, 18-19.) Matkailulla voi kuitenkin olla myös negatiivinen vaikutus, jossa kulttuuri kaupallistetaan. Ilmiötä kutsutaan myös kulttuurilliseksi eroosioksi. Siinä paikallista kulttuuria muokataan matkailijan tarpeisiin, eikä se välttämättä enää vastaa alueen aitoa kulttuuria. Sosiaalisesti kestävä matkailun kriteereihin kuuluu paikallisen väestön osallistuminen matkailun harjoittamisen eri liiketoiminnallisiin vaiheisiin. Ei pelkästään niin, että suuret hotelliketjut palkkaavat paikallisia siivoojia ja korkeammassa asemassa olevat työntekijät tulevat ulkomailta. (Reilun Matkailun Yhdistys 2017.)

Matkailun sosiaalisesta kestävydestä puhuttaessa voidaan ottaa esille vapaaehtoistyö. Muutaman viikon vapaaehtoistyö paikallisessa orpokodissa kuulostaa sosiaalisesti kestävältä matkailulta, jolla autetaan paikallista yhteisöä. Vapaaehtoistyö orpokodeissa on kuitenkin korruptoitunein vapaaehtoistyön muoto ja sen haittoja orpokodin lapsille ja koko yhteisölle on viimein alettu tiedostamaan. (Unicef 2013.) Unicefin mukaan vain noin 23% Kambodžhan orpokodissa asuvilla orvoilla ei ole vanhempia tai lähisukulaisia. Lapset tuodaan orpokotiin koulutuksen toivossa, kun muuhun lapsen kouluttamiseen ei ole varaa. Lapsen kehityksen kannalta vapaaehtoistyöntekijöiden vaihtuminen on haavoittavaa, sillä lapsen tarvitsemaa pysyvyyden ja sitä kautta turvallisuuden tunnetta ei ehdi syntyä. Orpokotimatkailulla tarkoitetaan matkailua, jossa matkailija viedään tutustumaan orpokotiin ja lapset esittävät esimerkiksi tanssiesityksiä. Matkailijoiden odotetaan jättävän avustuksia, jotka voivatkin mennä omistajien kukkaraan, ei lasten eduksi. Tästä kertoo myös se, että lisääntynyt orpokotimatkailu on lisännyt kaupallisten orpokotien määrää. (Unicef 2013.) Unicefin tutkimuksen (Unicef 2011) mukaan orpokoteja on 75 % enemmän vuonna 2010 kuin niitä oli vuonna 2005. Vierailu eikä lyhyet vapaaehtoistyöjaksot orpokodeissa eivät ole sosiaalisesti kestävä matkailua. (Unicef 2013.)

Thaimaa tunnetaan hymyjien maana. Vaikka hymy olisikin mitä levein, se ei tarkoita, että thaimaalaiset olisivat tyytyväisiä jokaisessa tilanteessa saati, että he pitäisivät lisääntyvistä turistivirroista. Thaimaassa sanotaan olevan 13 eri hymyä, joita käytetään eri tilanteissa. Yksi normaaleimmista tilanteista on thaimaalaisen ”naantalin aurinko hymy” ja nyökkäily, kun hän ei ymmärrä farangin eli ulkomaalaisen puheesta sanaakaan. Juteltuani monien kanssa olen kuullut, että Phuketissa monet thaimaalaiset ovat lopen kyllästyneitä etenkin turisteihin, jotka eivät osaa käyttäytyä. Thaimaalaiset eivät voi ymmärtää kulttuurinsa takia esimerkiksi toisille huutamista. Ihminen menettää heidän silmissä kasvonsa, jos huutaa heille. Yllättävää on se, että thaimaalaiset voivat olla aggressiivisia menettäessään kunnolla malttinsa. Tämä on ikävä tosiasia, jonka olen kuullut monia kertoja eri tahoilta, myös itse thaimaalaisilta. Siihen vaaditaan kuitenkin oikeasti uhkaava ja ikävä tilanne.

3 Kulttuuri

Kulttuuri käsitteenä on hyvin moninainen. Se voidaan määritellä muun muassa alueellisesti, kansallisesti tai etnisesti. Kulttuuri on yhteisöllinen malli, jonka jäsenet pitävät tiettyjä käytösmalleja ja vuorovaikutusta normeina. (Vartia 2009, 15.) Kulttuurin muodostumiseen vaikuttavat alueen historia, ilmasto, traditiot, uskonto sekä sosiaaliset normit. Kulttuuri sanelee käyttäytymissääntöjä ja yhdistää samaan kulttuuripiiriin kuuluvat ihmiset. (Hakala 2010, 111.) Kulttuuriperintö siirtyy sukupolvelta toiselle mutta kulttuuri ei ole muuttumaton vaan muokkautuu ajanhenkiseksi. Osa kulttuuria on taide, joka ilmentää selkeästi oman aikansa fyysistä maailmaa. Ihmisten käyttäytyminen, arvot ja ajatusmaailma ovat heijastuma kyseisestä kulttuurista, sillä vaikka puhumme tai liikumme tiedostamattomasti, käyttäytymisemme ei ole Molen (2004, 20) mukaan koskaan sattumanvaraista. Kulttuuri synnyttää paljon vastakkainasettelua. Kulttuuri luo ryhmiä ja yhteisöjä, joka yhdistää mutta jättää samaan aikaan muita ulkopuolelle. Kulttuuri jakaa arvoja ja uskomuksia eli opettaa mutta voi myös johtaa harhaan. Mikään kulttuuri ei ole ainut oikea tai väärä. (Mole 2004, 19-20.)

Yksi arvostetuimmista kulttuurintutkijoista, Geert Hofstede näkee kulttuurin mielen ohjelmointina, joka alkaa heti syntymästä asti. Hofsteden (1992, 19) mukaan kulttuuri on täysin opittua, jonka yksilö kasvaessaan omaksuu sosiaalisesta ympäristöstään. Tietyistä käytös- ja toimintamalleista poisoppiminen on vaikeampaa kuin niiden oppiminen alun perin, kulttuuria ei siis peritä vaan opitaan. Hofsteden mukaan kulttuuria ei tulisi sekoittaa yksilön persoonaan tai geeneihin, vaikka vallitseva kulttuuri ohjelmoikin lapsen tietyllä tavalla. Hofstede on luonut uusia teorioita ja malleja ja vaikka ne ovat jo ikääntyneet, ne ovat silti edelleen relevantteja. Tai ainakin niin pitkään kuin toisin todistetaan. (Hofstede 1992, 19-21.)

Kieli on yksi kulttuurin näkyvimmistä ilmentymistä. Kielen avulla päästään sisälle toisen ihmisen ajattelutapaan, käyttäytymiseen ja asenteisiin. Ihmiset käyttävät usein oman kielensä ilmaisutapoja ja rakenteita, vaikka he puhuisivat toista kieltä. Tästä syystä kieleen tutustuminen auttaa ymmärtämään paremmin toisen kielen puhujan tapaa kommunikoida. Myöskin kommunikointitapa eroaa eri kielten välillä. Esimerkiksi kiinalainen tai venäläinen noudattaen oman kielensä sääntöjä voi vastaus kielteiseen kysymykseen ”kyllä” antaakseen kielteisen vahvistuksen. (Mole 2004, 24-25.) Hallin (1981, 57) mielestä kieli on liian lineaarinen, rajoitettu ja teennäinen väline selittämään mitä kulttuuri on. Hänen mielestään kielen avulla järjestetään informaatiota ja vapautetaan sitä muiden väylien kautta. Vartalon liikkeet sen sijaan kertovat Hallin (1981, 71) mukaan luotettavampaa informaatiota siitä

mitä usein tiedostamattomasti haluamme sanoa ja johtavat harvemmin harhaan kuin sanat. Hall (1981, 107) selittää korkea- ja matalakontekstisen viestintätavan eroja. Asiakeskeisessä viestinnässä, matalan kontekstin kulttuurissa, sanat valitaan tarkasti ja ne perustellaan faktoin kuten esimerkiksi tutkimustuloksien. Muun muassa Suomessa ja muissa pohjoismaissa viestintä on matalakontekstista. Korkean kontekstin kulttuureissa, kuten Latinalaisessa Amerikassa tai Thaimaassa, viestintä on asiakeskeistä. Tälle viestintätavalle tyypillistä on käyttää paljon epäsuoraa kerrontaa kuten vertauksia. Perustelut pohjautuvat historiaan, hierarkkiseen statukseen tai säädöksiin. (Hall 1981, 107-109.)

Kulttuureihin voidaan soveltaa tuttua jäävuorimallia. Pukeutumistyyli, käytöstavat, ruoka ja kieli ovat osa tiedostettua kulttuuria, jotka voi nähdä ulkopuolelle. Pinnan alla oleva osa, tiedostamaton kulttuuri, koostuu henkilön arvoista, normeista, asenteista, uskomuksista, symboliikasta ja niin edelleen. Ymmärtämällä ja tuntemalla muiden kulttuurillisia piirteitä ja tapoja, kommunikointi kansainvälisessä ympäristössä helpottuu. (Vartia, 2009, 18-19.)

3.1 Kansallisen kulttuurin ulottuvuudet

Hofstede (1992, 31) jakaa kansallisen kulttuurin alun perin neljään ulottuvuuteen, jota myöhemmin lisätyt aikakäsitys ja nautinnontavoittelu täydentävät. Ensimmäinen ulottuvuudesta, valtaetäisyys, kuvaa sitä, kuinka tietyn maan instituutioissa tai organisaatioissa vähemmän valtaa käyttävät henkilöt hyväksyvät vallan epätasaisen jakautumisen (Hofstede 1992, 47). Valtaetäisyys ilmenee selkeimmin työpaikalla. Korkean valtaetäisyyden kulttuurissa esimiehen rooli on antaa tarkat ohjeet ja valvoa alaisiaan. Samalle kulttuurille on ominaista myös hierarkia työpaikalla, jossa alaisen ei kuulu sanoa esimiehen sanaa vastaan. Matalan valtaetäisyyden maissa tasa-arvoisuus alaisen ja esimiehen välillä on olennaista. Alaisella on enemmän valtuuksia toteuttaa itseään ja työskennellä itsenäisemmin. Esimiehen sana on yhä viimeinen laki, mutta myös työntekijöillä on enemmän sananvaltaa ja vaikutusmahdollisuuksia. Valtaetäisyyden voi huomata myös yhteiskunnassa, etenkin valtioissa, joissa on selvät yhteiskuntaluokat. Näissä maissa hyvä koulutus ja ammattitaso kertovat mihin yhteiskuntaluokkaan kuulut. (Hofstede 1992, 47-49.)

Toinen kansallisen kulttuurin ulottuvuus selittää eroja yhteisöllisen ja yksilöllisen kulttuurin välillä eli ryhmän suhdetta yksilöön. Individualistisessa kulttuurissa, kuten Suomessa, yksilöiden väliset siteet eivät ole yhtä tiukat vaan yksilön odotetaan pitävän huolta itsestään ja lähimmäisistään kuten ydinperheestään. Kollektiiviselle eli yhteisölliselle kulttuurille on ominaista vahva integroituminen ympärillä olevaan yhteisöön, joka takaa suojaa ja turvaa uskollisuuden vastineeksi. Ryhmän välille syntyy niin psykologinen kuin käytännöllinen riippuvuussuhde, joka johtaa siihen, että ryhmän ulkopuolelle jäänti on yksilölle pahin

mahdollinen menetys. Lasten odotetaan olevan kuuliaisia heidän vanhemmilleen ja pitävän heistä huolta, kun he ovat vanhoja. Lapset asuvat usein yhdessä vanhempiensa kanssa niin pitkään kuin menevät naimisiin. Viestintä on korkeakontekstista. Ristiriitoja ja konfliktien välttäminen on normaalia kasvojen menettämisen ja korkean kunnioittamisen takia. Koulutus on väylä korkeampaan arvoasemaan ja ryhmään pääsyyn. Kollektiivisessa kulttuurissa yksilöiden identiteetti rakentuu ”me”- ajattelun kautta, kun individualistisissa kulttuureissa ”minä”-ajattelun kautta. Yksilöllisissä kulttuureissa oma etu ohittaa ryhmän edun ja lapset kasvatetaan seisomaan omilla jaloillaan mahdollisimman vähän riippuvaisiksi muista. Individualistisessa kulttuurissa viestintä on köyhäkontekstista. Koulutuksen merkitys on parempi taloudellinen tilanne ja itsekunnioitus. Yksilölliset kulttuurit ovat tällä hetkellä maailman vähemmistöä. Kehittyvät maat ovat poikkeuksetta kollektiivisia. (Hofstede, 1992, 77-89, 100).

Kolmas ulottuvuus on feministinen ja maskuliininen kulttuuri, joka kuvastaa naisen ja miehen sosiaalisten ja kulttuuristen roolien ilmenemisestä kulttuurin näkökulmasta. Vahvasti maskuliinisissa kulttuureissa kuten Saksassa ja Japanissa miesten oletetaan olevan jämäköitä, kunnianhimoisia ja kilpailuhenkisiä. Miesten menestymistä kodin ulkopuolella pidetään tärkeänä. Näissä kulttuureissa sukupuoliroolit ovat selvästi erotettavissa. Naisten odotetaan pitävän huolta kodista ja perheestä; naisella on hoivaajan rooli myös oman työnsä ohella. Feministisessä kulttuurissa sukupuoliroolit eivät ole yhtä selkeät. Miehillä ja naisilla odotetaan samankaltaisempia arvoja ja tasa-arvoa. Feministisissä kulttuureissa arvostetaan niin sanotusti pehmeämpiä arvoja kuten välittäminen, huolehtiminen ja elämän laatu. Valtaetäisyys on usein pienempi feministisessä kulttuurissa. Sekä kansallisuus, että sukupuoli ovat omasta tahdosta riippumattomia ominaisuuksia. Henkinen ohjelmointi, ympäristö ja kulttuuri, alkavat kertoa meille mikä on sukupuolellemme tyypillistä käyttäytymistä jo siinä vaiheessa, kun emme itse tiedosta mitään. (Hofstede 1992, 118-120, 122.) Kerrotaan, että on olemassa poikien leikkejä ja tyttöjen leikkejä samoin kuin poikien värit ja tyttöjen värit. Tietylainen käytös on usein sukupuolelle luonnollista ja niin sanotusti sisäänrakennettua, mutta vallitseva kulttuuri muokkaa meistä paljon sellaisia kuin kuuluisi olla.

Neljäs kulttuurillinen ulottuvuus on epävarmuuden sietäminen, joka ilmaisee kuinka uhkaavana tiettyyn kulttuuriin kuuluvat ihmiset kokevat epävarmat ja tuntemattomat tilanteet. Epävarmuuden kokeminen on subjektiivinen tuntemus, niin kuin kaikki tunteet. Ne eivät kuitenkaan ole aina vain henkilökohtaisia, vaan ne voivat olla ominaisia koko yhteisölle, joka kertoo siitä, että nekin ovat opittuja. Tietylle kulttuurille ominaiset kollektiiviset käyttäytymismallit voivat tuntua toiseen kulttuuripiiriin kuuluvalla henkilöllä käsittämättömiltä, eikä millään tavalla järkiperaisiltä. Jokaisessa kulttuurissa on omat keinonsa minimoida

epävarmuutta. Tarkat lait, määräykset ja kontrolli ovat tyypillisiä kulttuureissa, joissa pyritään välttämään epävarmuuden tunnetta loppuun saakka. Toisissa kulttuureissa esimerkiksi uskonto antaa rauhaa ja vastauksia, kun muita keinoja ei enää ole. Erilaiset uskomukset henkiin ynnää muuhun yliluonnolliseen ovat tyypillisiä kollektiivisissa kulttuureissa. Korkean epävarmuuden sietämisen toleranssin kulttuureissa ihmiset ottavat enemmän riskejä ja sopeutuvat muutoksiin nopeammin. (Hofstede 1992, 160-161.) Pahimmillaan epävarmuuden sietäminen on ihmiskunnan historiassa johtanut poliittiseen ja uskonnolliseen fanaattisuuteen, suvaitsemattomuuteen, fundamentalismiin, hirmutekoihin ja sotiin. (Hofstede 1992, 198.)

3.2 Thaimaalainen kulttuuri

Thaimaan kuningaskunnassa, entiseltä nimeltään Siam, modernin maailman rinnalla elävät yhä perinteiset ja konservatiiviset arvot. Buddhalaisuus on yksi näkyvimpiä kulttuurin ilmentymiä Thaimaassa, sillä uskonto näkyy niin kaduilla kuin thaimaalaisten käytöksessä. Thaimaan 94 % väestöstä kuuluu theravada buddhalaisuuteen ja loput islamiin ja pienempiin heimouskontoihin. Buddhismin ei sulje pois muita uskontoja eikä siinä ole jumalaa. Tärkeintä on viisauden ja tiedon kautta saatu ymmärrys. Thaimaalaiset uskovat karmaan, joka perustuu tehtyjen tekojen syy- ja seuraussuhteeseen. Tästä syystä thaimaalaiset eivät ota mielellään rahaa vastaan, vaikka auttaisivatkin pois pinteestä. He uskovat, että kaikki hyvä tulee vielä takaisin ennemmin tai myöhemmin. (Helin 2012, 16, 49-50.)

Thaimaata hallinnut kuningas, Bhumibol Adulyadej, oli vallassa pisimpään ollut monarkki. Bhumibol, hallitsijanimeltään Rama XI, oli Thaimaan keulakuva. (Cooper 2008, 288.) Hän oli hyvin rakastettu ja arvostettu, minkä takia hänen kuolemastaan alkoi vuoden kestävä suruaika lokakuussa 2016. Kuninkaan kuvia ja patsaita on kouluissa, thaimaalaisissa kodeissa, katujen varsilla, lähes missä vain. Thaimaalaiset eivät siedä ollenkaan kritisointia kuningastaan ja kuningasperhettä kohtaan. Thaimaan valuutassa, bahtissa, on edesmenneen kuninkaan kuvia ja siksi seteleitä ja kolikoita tulee kohdella kunnioittavasti, ei esimerkiksi rypistää seteleitä. (Cooper 2008, 39, 321.)

Thaimaalaiset ovat yleisiä historiastaan, sillä he eivät ole koskaan olleet siirtovalta (Helin 2012, 33). Thaimaa on feministinen maa, jossa tärkeimpänä nähdään niin sanotut pehmeät arvot kuten välittäminen ja toisten huolenpito. Thaimaalaiset ovat hyvin perhekeskeisiä ja yhteisöllisiä ja vanhuksia kunnioitetaan paljon. Thaimaalaiset välttävät epävarmoja tilanteita ja ovat usein muutoksia vastaan. (Hofstede Insights.) Thaimaassa kommunikointi on korkeakontekstista (Hofstede Insights.) Niin arjessa kuin työpaikalla ja kouluissakin

huomaa korkean valtaetäisyyden. Tervehtiminen on tärkeä osa tapakulttuuria. Thaimaalaiset tervehtivät laittamalla kämmenensä yhteen, nyökkäävät päällä ja tervehtivät usein myös samanaikaisesti sanoin. Mitä korkeampi arvoista ihmistä tervehditään sitä korkeammalle kädet nousevat. (Cooper 2008, 93.)

Thaimaan kulttuurillisista piirteistä yksi olennaisimmista käsitteistä on kasvojen menettäminen, jota thaimaalaiset välttävät viimeiseen saakka. Thaimaalaiset hymyilevät tilanteessa kuin tilanteessa. Kasvojen suojelemisen takia thaimaalainen pysyy tyynenä ja hymyilee, vaikka ei olisi tilanteeseen tyytyväinen. (Helin 2012, 47.) Ongelma siitä tulee muun muassa koulussa, jopa yliopistotasolla, sillä virheen tekijä kokee menettävänsä kasvonsa. Mitä ilmeisemmin se vaikuttaa thaimaalaisten lasten ja nuorten oppimisprosessiin.

Thaimaasta ei saa viedä Buddhan-kuvia tai -patsaita matkamunistoina, mutta tätä tapahtuu väistämättä koko ajan. Buddhisti munkit ovat normaali arkinen asia, joita näkee muutaman lähes päivittäin katukuvassa. Munkeille on varattu ensimmäiset penkit busseista ja junista ja naisten ei kuulu istua heidän viereensä tai koske heihin. Temppeleihin astuesssa kengät tulee jättää pois. Suuri osa thaimaalaisista miespuolisista henkilöistä viettää elämästään aikaa viikosta vuosiin munkkina. Thaimaassa pää nähdään arvokkaimpana ja ylimpänä kehon osana muutenkin kuin fyysisesti ja sen takia kenenkään päähän ei tulisi koskea, etenkin lapsen tai hänen sielunsa likaantuu. Jalat sen sijaan ovat likaisin asia, eikä niillä tulisi koskea tai osoittaa ketään. (Cooper 2008, 320-321.) Lady boys eli naisiksi pukeutuneisiin miehiin törmäämiseltä ei voi välttyä mutta maa on samanaikaisesti hyvin konservatiivinen. Alastomuus on ehdoton tabu, eikä seurustelevat pariskunnat kävele kaduilla käsi kädessä, saati tee muita rakkaudenosoituksia, kuin vasta pitkän seurustelun jälkeen. Thaimaalaisten elämänasenne on rento, sabai sabai. Aikakäsitys on syklinen, jossa aika nähdään virtana, uusia tilaisuuksia tulee menetettyjen tilalle. (Helin 2012, 47-49)

Thaimaalainen ruoka on tärkeä osa thaimaalaista kulttuuria, joka näkyy myös tavassa käyttää thai-kieltä. Suomen vastaava ”mitä kuuluu?” on Thaimaassa ”Oletko jo syönyt riisiä?”. Suomessa luonto ja sen äänet ovat olleet aina hyvin tärkeä asia, kun taas Thaimaassa mitä ilmeisemmin ruoka. Ruokailut ovat tärkeitä tapahtumia ja ne jaetaan perheen tai ystävien kesken. Ruoka syödään lusikalla ja haarukalla. Käytännössä myös ruoka jaetaan, sillä ravintolassa tilataan monia yhteisiä annoksia, josta kaikki saavat ottaa haluamansa määrän. (Helin 2012, 55-56.) Ravintolassa yksin syöminen on thaimaalaisen silmin lähes tragedia. Tarjoilija kysyy moneen kertaan, onko pöytä tulossa aivan varmasti vain yhdelle, samoin elokuvateatterissa ostaessaan vain yhden lipun. Käytös on hyvin tyypillistä kollektiiviselle kulttuurille.

Thaimaalaisissa on normaalia nähdä alttareita ja puita, joille on asetettu tai ripustettu erilaisia lahjoituksia hengille. Thaimaalaiset uskovat tässä maailmassa olevan muutakin kuin vain se mitä näemme ja tällä hetkellä ymmärrämme. Thaimaalaiset uskovat muun muassa kummituksiin. (Helin 2012, 49-50.) Thaimaa kamppailee saman ongelman kanssa kuin Eurooppa tällä hetkellä. Uskontojen yhteentörmäys aiheuttaa pään vaivaa Etelä-Thaimaassa, jossa muslimikapinalliset tekivät tuhoisia iskuja viimeksi elokuussa 2016 haavoittaen monia ja vieden neljän ihmisen hengen (The Guardian 2016b.)

Thaimaalaiset ihmiset eivät ole ylpeitä seksiturismin kukkimisesta Thaimaassa. Thaimaalaiset naiset ottavat mielellään länsimaalaisia escortteja, joiden kanssa he viettävät loman ja siirtyvät seuraavaan matkailijaan edellisen loputtua. Thaimaalaiset myös lähtevät helposti paremman elämän perässä länsimaisen miehen matkaan. Tämä ei ole mielestäni missään nimessä tuomittavaa vaan nimenomaan voi hyödyttää molempia osapuolia. Thaimaalaiset ovat vaimoina varmastikin hyvin erilaisia kuin esimerkiksi suomalaiset naiset. Miesten kannattaa kuitenkin pitää mielessä, että thaimaalaiset naiset voivat vain paeta elintasoaan.

4 Oppaan laatiminen

Tietokirjallisuus on tieteenala, josta ei ole vielä tehty kovinkaan laajaa tutkimusta tai tarkkaa lajittelua (Jussila 2008, 12). Jussilan (2008, 23) jaottelutavan mukaan tietokirjallisuus jakautuu kuuteen eri luokkaan, jotka ovat tutkimus-, haku-, oppi-, opas-, mielipide-, sekä yleinen tietokirjallisuus. Tietokirjallisuuden tekstin kuuluu olla faktoissaan aukoton. Asiavirheille ei ole sijaa tietokirjallisuuden tuotoksissa, jonka takia kirjoittajan on valittava lähteet kriittisesti ja huolellisesti. Omat havainnot ja kokemukset pitää nähdä mahdollisimman objektiivisesti. Absoluuttista totuutta on vaikea löytää mutta tietokirjallisuuden tavoite on pyrkiä ainakin mahdollisimman lähelle. On myös hyvä huomioida, että tietokirjallisuutta kirjoittaessa tulee ottaa huomioon faktojen muuttumisen mahdollisuus, joka usein edellyttää teoksen päivittämistä tai jopa kokonaan uudelleen kirjoittamista. (Tuominen 2008, 34.)

Opasta voidaan pitää kirjoittajan lahjana lukijalle, jonka tarkoituksena on toimia työvälineenä uuden oppimiselle (Rentola 2008, 92). Oppaiden kirjoon kuuluvat niin matka-, terveys-, käyttö-, kuin atk-oppaatkin. Opaskirjallisuus antaa konkreettisia ohjeita ja neuvoja. Jussilan (2008, 25) mukaan tärkeimpiä ominaisuuksia oppaalle on monia: käytännöllisyys, päivitettävyyys, ajantasaisuus, luotettavuus, yleistajuisuus ja käyttäjäkeskeisyys. Aion ottaa oman oppaani kirjoittamisessa huomioon nämä kaikki näkökulmat. Sisällön laadun lisäksi oppaan visuaalinen ilme on minulle yhtä tärkeää, sillä hyvä sisältö ei välttämättä riitä ihmisten mielenkiinnon pysymiseen tänä informaatiotulvan aikakautena. Minun oppaani on lahja Suomen kansalaisille ja rakkaudenosoitus Thaimaata ja vastuullisuutta kohtaan.

4.1 Oppaan sisältö ja rakenne

Oppaan sisällön tulee vastata lukijan tarpeita, joita voi lähteä pohtimaan erimerkiksi seuraaville kysymyksillä: Mitä lukija tietää tai tuntee paremmin luettuaan oppaan? Mitä hyötyä oppaan lukemisesta on? Lähtökohtaisesti lukija tarvitsee tai on kiinnostunut saamaan tietoa oppaassa olevasta aiheesta. Lukija luottaa kirjoittajaan siihen asti kunnes/jos hän löytää jotain mikä ei pidä paikkaansa hänen mielestään, eikä löydä oppaasta päteviä perusteluja muuttamaan hänen mielipidettä. Opasta kirjoittaessa omat asenteet ja arvot eivät saa tulla liikaa esille. Oma into ja hehkutus pitää pyrkiä asettamaan neutraaliin muotoon, sillä jos omat mielipiteet heijastuvat liian vahvasti, oppaan uskottavuus voi kärsiä. Yleistyksiä ja stereotyyppisiä ilmaisuja kuten ”suomalaiset ovat ujoja” tai ”ranskalaiset pitävät viinistä” tulisi välttää. Tapa, jolla puhuttelee lukijaa, on tärkeä valita heti alussa, ja pysyä samassa muodossa koko oppaan ajan; oli se sitten sinuttelu, imperatiivi tai passiivi. Puhuttelutavan valinnassa tärkeimpänä valintaperusteena on kohderyhmä. (Rentola 2008, 92-97.)

Opas alkaa lyhyellä alkupuheella siitä, mitä opas sisältää ja minkä lupauksen opas lukijalle antaa. Hyvä lupaus ei ole ympäri pyöreä tarina tiedon kartuttamisesta, vaan konkreettinen ”puhut tuhat sanaa thaita” tai ”opit origamien salat” (Rentola 2008, 94). Mukaansatempaava alku imaisee kuin itsestään lukijan jatkamaan teoksen parissa. Lukukokemuksen kannalta on olennaista järjestää tekstinsä loogisesti. Järjestystä tulee miettiä lukijan näkökulmasta. Parhaassa mahdollisessa tilanteessa teksti vastaa lukijan mieleen tulleisiin kysymyksiin sitä mukaa kun niitä ilmaantuu. Tärkeysjärjestys toimii usein hyvin, jolloin tulee osata nähdä mikä on lukijalle olennaisinta ja kiinnostavaa. Kontekstista riippuen myös kronologinen järjestys voi olla sopiva tapa. (Uimonen 2005, 224-226.) Hyvä sääntö rakenteellisesti tehokkaaseen kappaleeseen on tiivistää kappaleen pääsanoma ensimmäiseen virkkeeseen. Näin tekstin silmäiltävyys helpottuu ja lukija tietää, että kappale alkaa aina sen keskeisimmällä ajatuksella. Kappaleen seuraavat tukivirkkeet yksityiskohtineen perustelevat, selittävät ja kuvailevat ensimmäisen virkkeen asiaa. Tekstin virkkeiden ei tarvitse olla pitkiä, vaan päälauseet toimivat hyvin, ja vievät tekstiä eteenpäin lukijaystävällisesti. (Uimonen 2003, 105-106.)

Nykypäivänä elämme maailmassa, jossa tieto on aina käsiemme ulottuvilla lähes liian kanssa. Ihmiset eivät jaksakaan vaivautua lukemaan pitkiä jaarittelevia tekstejä, vaan tekstin sisältö tulee olla napakka ja jaoteltu sopivankokoisiin osiin. Varsinkin Internet-julkaisut usein vain silmäilläään läpi puhelimen ruudulta otsikoita ja avainsanoja poimien. Sisällysluettelolla on tärkeä merkitys lukijalle. Sen toimivuus edellyttää informatiivista otsikointia, että lukija löytää julkaisusta haluamansa kohdat. (Virtanen 2008, 201.) Oma tekstiä tulee uskaltaa karsia ja rajata mahdollisimman lukijaystävälliseksi. Kaikkea ei voi kertoa yhdessä oppaassa vaan tulee valita näkökulmia ja priorisoida. Lyhyet lauseet toimivat parhaiten, eikä asioiden toistamisesta ole hyötyä. Pitkiä määriteketjuja, vaikeita sanoja ja lauseenvastikkeita tulee välttää. Sisällön karsiminen ja kiteyttäminen vaativat kirjoittajalta taitoa. Värikäs, monipuolinen kieli lisää lukijan mielenkiintoa jatkaa oppaan parissa loppuun saakka. (Uimonen 2005, 227-228.)

4.2 Oppaan kirjoittaminen

Tietokirjallisuuden tekstin kirjoittaminen vaatii kärsivällisyyttä, sillä hyvän tekstin kirjoittaminen edellyttää tekstin aina uudelleen ja uudelleen läpikäymistä. Lähteiden etsiminen ja faktojen tarkastaminen ovat tietokirjallisuuden kirjoittajan suurin urakka. Tuomisen (2008, 35) mukaan kirjoittamisprosessi jaetaan neljään eri vaiheeseen: ideointi, luonnostelu, muokkaus ja viimeistely. Omalle tekstilleen on helppo sokeutua. Tämän vuoksi tekstiä kannattaa antaa luettavaksi ulkopuoliselle arvioijalle, joka voi antaa kullannarvoisia korjauks-

ja muutosehdotuksia. Tuomisen (2008, 38) mukaan parhain ajoitus palautteelle on tekstin muokkausvaihe. Tässä vaiheessa tekstin kirjoittaja ei ole vielä saanut tekstiä viimeispään muotoonsa ja on avoimempi ottamaan vastaan palautetta. Tekstin valmistuttua kirjoittaja voi olla niin sitoutunut tekstiinsä, ettei halua enää palautetta teoksestaan ennen julkaisua. (Tuominen 2008, 38.)

Tiedonhankintasuunnitelman tekemisellä on hyvä aloittaa teoksen valmistusprosessi (Rentola 2008, 100). Kirjoittaminen voi pysähtyä heti alkuunsa, jos sopivaa lähdeaineistoa ei ole saatavilla. Validia, omaperäistä ja informatiivista opasta varten tulee lähteitä etsiä muualtakin kuin Googlesta tai Wikipediasta, sillä niiden sisältämä tieto on aina kaikkien saatavilla eikä välttämättä ole luotettavaa. Tietolähteiden luotettavuuden tärkeys korostuu mitä kiistellympi ja uudempi aihe on kyseessä. Tärkeintä on muodostaa oma näkemys yhdistelemällä hankittua tietoa, omaa tuntemusta ja ammattitaitoa asiaan. (Rentola 2008, 100-101.) Internetistä tai muista lähteistä kopioiminen on ehdottoman kiellettyä tekijänoikeusrikoksen uhalla.

Opasta kirjoittaessa tulee osata nähdä työnsä objektiivisesti. Tärkeintä on viestin välittäminen, ei omalla ammattitaidolla ja osaamisellaan pröystäily. On hyvä pohtia, onko oma sanasto kaikkien ihmisten hallussa tai ainakin oppaan kohderyhmän. Vierasperäisiä sanoja kuten ”strukturi” voi kirjoittaa helpompaan muotoon ”rakenne”. Aina vierasperäisyys ei ole ainoa asia, joka voi olla uutta vaan myös suomenkieliset termit voivat olla liian haastavia tai epäselviä. Moni suomalainen ei välttämättä ymmärrä kaikkia uudis- tai yhdyssanoja kuten palvelurakenne tai lobbaus. Lyhenteitä tulee avata tai mieluummin tyystin välttää. Synonyymien käyttäminen liiallisen toiston välttämiseksi on suositeltavaa, mutta peruskäsitteiden muuttaminen voi hämmäntää lukijaa (Uimonen 2003, 108). Rentola (2008, 103) kirjoittaa, että pienet tarinat elävöittävät opasta ja osuvan tarinan käyttö on suositeltavaa. Konkreettiset asiat ja esimerkit ovat helpoimpia ymmärtää. Luvut tuovat oppaaseen vakuuttavuutta ja kiinnostavuutta, mutta niitä tulee kuitenkin käyttää maltillisesti (Rentola 2008, 105).

4.3 Oppaan visuaalisuus

Viestinnän ja kaiken kommunikoinnin tavoite on saada tietty sanoma ymmärretyksi. Hyvin kirjoitettu teksti on jo puoli ruokaa mutta parhaiten viesti menee perille, kun tietoa on muuttettu myös näkyvään muotoon visualisoinnilla. Toimiva kokonaisuus syntyy visuaalisia ja verbaalisia elementtejä yhdistäen sopivassa suhteessa. Ulkoasu on mielenkiintoisempi ja houkuttelevampi lukijalle, kun se sisältää hyvin tehtyjä visuaalisia elementtejä. Oppaan ul-

komuotoon eniten vaikuttavia tekijöitä ovat sen julkaisumuoto ja tapa, jolla opasta käytetään. Visuaalisin keinoin suuri määrä tietoa saadaan helposti omaksuttavaan muotoon, jolloin lukija paneutuu koko kokonaisuuteen todennäköisemmin. Visualisten tekijöiden luominen vaatii tekijältään mielikuvitusta ja luovuutta; mitä omaperäisemmin osaa käyttää kuvia tai värejä, sen parempi. Visualisointi on tehokas informaation tehostamiskeino ja oppaan esteettisyys lisää sen arvoa. (Söderlund 2005, 271.)

Visuaalisten elementtien osuutta oppaassa tulee miettiä heti oppaan suunnitteluvaiheessa. Sisältääkö opas kuvia, tilastoja, taulukoita tai graafeja? Yhtenäisen lukukokemuksen takaamiseksi on suositeltavaa käyttää samanlaista ulkoasua ja tietynlaista jatkuvuutta läpi oppaan, jolloin lukija tietää mitä seuraavilla sivuilla on luvassa ja löytää haluamansa tiedon nopeasti. Varsinkin Internetissä julkaistuissa tiedostoissa on helppoa eksyä, jos kokonaisuus ei ole eheä. Hyvä ulkoasu syntyy miettimällä mitä osia ja osioita haluaa tietotekstin sisältävän. (Hatva 2008, 80-81.) Sisältöä on hyvä sijoittaa tietoruutuihin ja laatikoihin, jolloin tekstin visuaalinen kiinnostavuus kasvaa. Kaiken grafiikan tulee toimia itsenäisesti, sillä et voi tietää paneutuuko lukija koko tekstiin vai vain tiettyihin osiin. (Söderlund 2005, 234-235.) Pienillä tekijöillä kuten fontilla voi tehdä paljon. Tehokeinoina voi käyttää lihavoitinta, kursivoitinta tai alleviivausta mutta niiden liikakäyttö vie tehokkuutta ja voi ärsyttää lukijaa. Yksi kätevä keino visuaalistamiseen on luetelmien teko, jolloin teksti on helposti luettavassa ja kiinnostavassa muodossa. Luetteloita ei kuitenkaan kannata tehdä liikaa. (Söderlund 2005, 235.)

Värien avulla julkaisuun luodaan merkityssisältöä. Värien käyttö tulee olla tarkkaan mietittyä ja sopusoinnussa aiheen kanssa, ellei halua nimenomaan räväyttää ja aiheuttaa päänsisäisiä ristiriitoja. Eri väreillä on eri merkityksiä; punainen kuvaa esimerkiksi rakkautta, intohimoa ja verta. Kun taas sininen kylmyyttä, vettä, taivasta ja niin edelleen. Värikoodeilla voi ilmaista minkä tyyppinen sisältö on kyseessä missäkin kohdassa. Värit ovat erinomainen tehokeino, sillä ne herättävät nopeasti lukijan huomion. Väreillä luodaan oppaaseen tietty tunnelma. Värien merkitykset ovat osittain kulttuurisidonnaisia, joka tulee ottaa huomioon tehdessään opasta muille kuin suomalaisille tai minkä tahansa tietyn kansan ihmisille. Usein värien merkitykset yhdistetään luontoon kulttuurista riippumatta. Värit voivat tuoda eri miellelyhtymiä ja symboloida eri asioita ihmisen omasta havainnoinnista ja kokemuksista riippuen. (Söderlund 2008, 278-279.)

Kuvituksen tarkoituksena on havainnollistaa tekstiä ja vahvistaa tekstin sanoman tehokkuutta. Tasapainoista kokonaisuutta tavoitellessa kuvan ja tekstin tulee olla sisällöllisesti harmoniassa. Kuvitus tuo esteettistä lisäarvoa julkaisulle mutta Hatvan (2008, 86) mukaan tietokirjallisuuden teoksessa kuvalla tulee olla myös informatiivista arvoa. Kuvilla voidaan

pyrkiä korostamaan tekstin tunnelmaa. Esimerkiksi synkkiin teksteihin valitaan tummia, teemaan sopivia kuvia. Symboloivien kuvien käyttämistä tulee harkita tarkkaan, sillä ne voidaan tulkita eri tavoin tai ne voivat olla jo loppuun kulutettuja (Söderlund 2005, 273, 276.) Rentolan (2008, 102) mielestä kuvan ei tule olla tekstin koriste vaan kuvan käytön tulee olla perusteltua. Rentola jatkaa, ettei kuvien tuomaa sanomaa tarvitse toistaa tekstillä vaan toistoa tulisi välttää. Söderlundin (2008, 272) mukaan kuvaa voi käyttää itsenäisenä tietolähteenä mutta se voi myös toistaa tekstissä juuri kerrottua asiaa. Kuvatekstiä voi käyttää monella eri tapaa. Sillä voi antaa informaatiota, joka voisi jäädä muuten lukijalta havaitsematta. Kuvatekstillä voi myös nostaa kuvan tärkeimmän sanoman esille tai kiinnittää huomion siihen mihin tekijä haluaa. Kuvatekstissä ytimekkyys on valttia. Jokainen tulkitsee kuvia niin kuin värejäkin eri tavalla etenkin demografisista tekijöistä riippuen. (Söderlund 2005, 277-278.)

5 Prosessikuvaus

Kestävän matkailun opas Thaimaahan idea syntyi omien kiinnostuksen kohteideni ja mieltymysteni pohjalta. Halusin perehtyä lisää vastuullisuuteen, johon sain kätevästi yhdistettyä toisen sydäntäni lähellä olevan asian: Thaimaan. Halusin luoda jotain uutta ja hyödyllistä, että työstäni voisi olla merkitys käytännön tasollakin. Ilman vaihto-oppilasluokkautani Thaimaassa, en olisi saanut kulttuurintuntemusta, saati innostusta tehdä opinnäytetyötä Thaimaasta. Aasia oli minulle täysin uusi aluevaltaus ja hyppy tuntemattomaan. Thaimaassa viettämäni yhdeksän kuukautta antoivat minulle paljon erilaista tietotaitoa thaimaalaisessa yliopistossa opiskelun ja sukellusyrityksessä työharjoittelun aikana.

5.1 Projektin aloitus

Projektin aikataulu on melko joustava, sillä projektin aloitusajankohta on noin puoli vuotta ennen projektin tarkoitettua valmistumispäivää. Projektille on luotu tavoitteita kuukausitasolla. Aloitan perehtymisen, lähteiden etsimisen ja tietoperustan kirjoittamisen huhtikuussa 2017. Toukokuussa ja kesällä jatkan tietoperustan ja oppaan kirjoittamista. Syksyllä lähdän mahdollisesti Thaimaahan hankkimaan inspiraatiota ja kuvaamaan materiaalia opasta varten. Siinä tapauksessa teen työni loppuun Thaimaasta käsin. Toivon oppaan valmistuvan marraskuun alkuun mennessä. Oppaan kohderyhmä on Thaimaassa vierailevat suomalaiset.

Aikataulullisesti projektini eteni suunnitellusti, vaikka pidin kolmen kuukauden luovan tauon kesällä. Toukokuun loppuun mennessä olin kirjoittanut jo noin 50 % tietoperustasta ja aloittanut oppaankin. Alkuperäinen suunnitelmani oli kirjoittaa tietoperusta loppuun kesän aikana mutta aloitettuani kesätyöt huomasin pian, että en haluakaan työstää opinnäytetyötäni Suomen lyhyen kesän aikana. Opinnäytetyöni työstäminen jatkui syksyllä ahkerasti. Kirjoitin noin 1,5 kuukautta ja opinnäytetyöni kokonaisuudessaan alkoi näyttää viilausta vaille valmiilta. Viimeinen vaihe oli kuitenkin työläs ja aikaa vievä, kun viilasimme oppaan ulkoasua ja sisältöä, sekä tarkistin lähteitä ja niin edelleen. Marraskuun alussa palautin opinnäytetyöni ja 16. marraskuuta esitin sen.

Matkan varrella kuitenkin huomasin, kuinka selkeästi oppaani on suunnattu nuorille niin sisällöllisesti kuin ulkonäöllisestikin. Oppaan kohderyhmäksi muodostuivat noin 15-35 vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset. Opas on suunnattu etenkin täysin ummikoille, Thaimaahan ensi kertaa matkustaville. Uskon kuitenkin, että jo Thaimaassa kerran tai pariinkin kertaa käyneet ihmiset voivat vielä löytää oppaasta uusia asioita.

5.2 Oppaan sisällön suunnittelu

Aion perehtyä lisää Thaimaan kulttuuriin työstäessäni opasta, että tuottamastani sisällöstä tulee mahdollisimman kattava ja luotettava. Aloitan oppaan sisällön suunnittelun valitsemalla pääteemat ja kirjoittamalla tärkeintä sisältöä wordiin, josta aion koota oppaan myöhemmin. Haluan oppaan olevan kompakti, sillä en halua oppaan olevan puuduttava luku-kokemus. Rajaan oppaan omien prioriteettieni mukaan, mitkä näen tärkeimmiksi ja olennaisimmiksi asioiksi lukijalle. Pyrin käyttämään melko lyhyitä yksinkertaisia virkkeitä lukemisen helpottamiseksi. Vältän myös toistoa ja vaikeasti ymmärrettäviä termejä. Puhuttelen lukijaa sinä- muodossa, sillä se puhuttelutapa on henkilökohtaisempi. Asioiden luettelointi selkeyttää mielestäni opasta ja tulen käyttämään luettelointia. Pelkkien tekstisivujen lukemiseen turtuu, jos ei ole minkäänlaista vaihtelua.

Oppaan pääteemat oli helppo päättää ja ne pysyivät samoina loppuun saakka. Opas on mielestäni melko helppo lukea tai selailla läpi. Se ei uppoudu liian syvälle kulttuuriin eikä selitä jokaista kulttuurillista eroa, mutta opettaa toivottavasti pääasiat selkeästi ja ymmärrettävästi. Sisällöllisesti opinnäytetyöni on aika pitkälti sitä mitä kirjoitin opinnäytetyösuunnitelmaan ja mikä oli ajatukseni heti alusta alkaen. Selasin eri Thaimaa opuksia ja yhdistelin niistä saatua tietoa omaan kokemukseeni. Missään vaiheessa en tarkoittanut opasta matkaoppaaksi, joka kertoisi mitään spesifistä siitä, minne mennä tai mitä tehdä. Opas on pyritty laittamaan tärkeysjärjestykseen lukijan näkökulmasta.

5.3 Oppaan tekninen toteutus

Oppaan teknisen toteutuksen kannalta tärkeintä on löytää taitto-ohjelma, jota osaan käyttää ja jolla saan oppaasta visuaalisesti sen näköisen mitä olen visioinut. Officen Publisher vaikuttaa parhaalta vaihtoehdolta, sillä Officen ohjelmat toimivat melko samalla periaatteella ja ovat ennestään tuttuja. Opas syntyy pala palalta uusien ideoiden synnyttyä. Canva.com tulee olemaan työkalu, jota käytän grafiikan luomisessa, sillä se on minulle tuttu jo ennestään ja äärimmäisen näppärä. Canva.comista saan kuvamateriaalia omien kuvieni lisäksi. Opas tulee olemaan PDF-muodossa. Oppaan ulkonäkö tulee muokkaantumaan läpi oppaan sitä mukaan, kun saan uusia ideoita ja inspiraatiota. Luultavasti se on viimeinen asia mitä hion ja muokkaan kaiken muun jo ollessa valmiina.

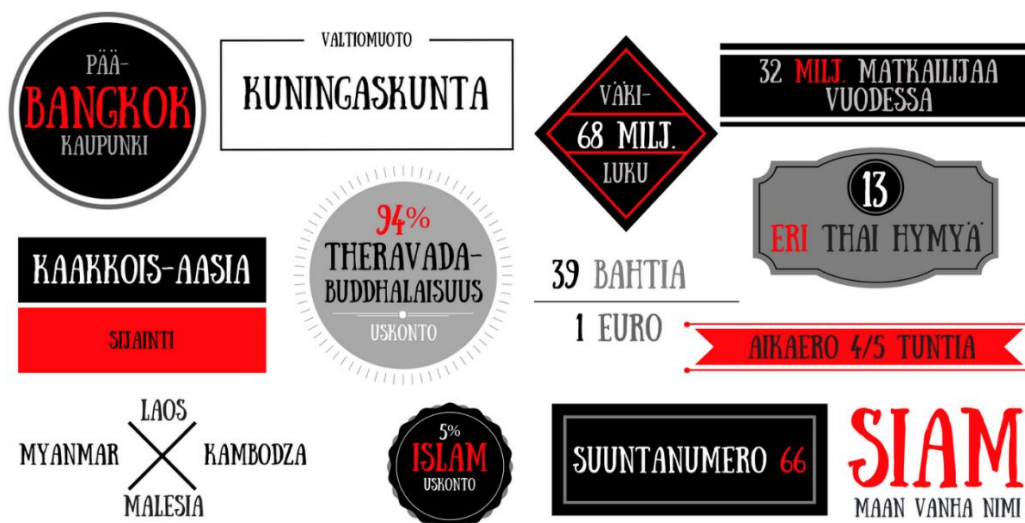
Opas alkoi saada muotoaan toukokuun alusta lähtien. Se oli opinnäytetyöni osa, jonka tekeminen inspiroi minua paljon, joten en malttanut olla aloittamatta. Officen Publisher osoitautui erinomaiseksi taitto-ohjelmaksi projektilleni. Aloitin suunnitelmani mukaan sisällön rakentamiselle. Hyvin nopeasti olin jo valinnut teemat ja tehnyt dioihin alustavat otsikot kä-

siteltävistä asioista. Tein jonkin verran grafiikkaa, joka ei loppujen lopuksi päättynyt oppaan viimeiseen versioon. Mitä paremmin osasin käyttää molempia käyttämiäni ohjelmia eli Canva.comia ja Publisheria, sitä parempaan suuntaan oppaan visuaalinen ilme muuttui projektin myötä. Syntyi uusia ideoita ja aivoituksia. Pyrin yhtenäiseen kokonaisuuteen, jossa sivut olisivat harmoniassa ja noudattaisivat tiettyä kaavamaisuutta. Rikoin kuitenkin tietoisesti harmoniaa hieman laittamalla tummasävyisemmän sivun jälkeen vaaleasävyisemmän sivun, että oppaassa on vaihtelua, joka ylläpitää mielenkiinnon. Värejä käytin melko rohkeasti ja halusin niiden luovan pirteyttä mutta myös luovan tunnelmaa kyseiseen aiheeseen liittyen. Oppaani lopputulos on omannäköiseni mutta oppaan ulkoasu muokkautui moneen kertaan. Olin pitkään pohtinut sivujen taustoja, kuinka saisin niistä visuaalisesti selkeät ja tyylikkää. Melko loppuvaiheessa viimein päätin käyttää eri kuvaa jokaisen sivun taustalla ja silloin oppaani sai sen viimeisen ulkoasun. Muutama näistä kuvista on omia kuviani, joita olen ottanut Thaimaassa asuessani. Visioni oli jollain tapaa koko ajan selkeä mielessäni, en vain tiennyt kuinka toteuttaa sitä.

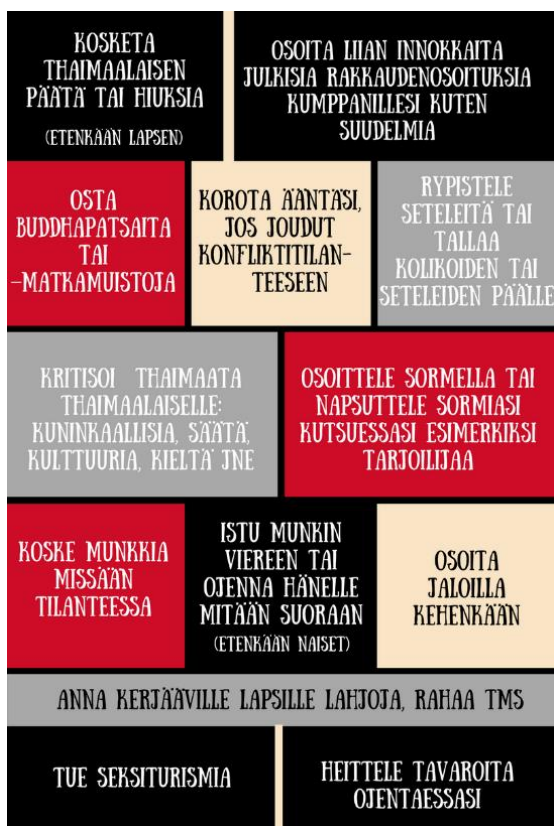
1. Ensimmäinen versio "Thaimaa pähkinänkuoressa"

2. Lopullinen versio "Thaimaa pähkinänkuoressa"

3. Ensimmäinen versio "Opi thaita"

4. Ensimmäinen versio "Kulttuurilliset vinkit – älä"

Canva.comilla luomista graafeista eli juuri esitellyistä kuvioista vain numero 2 päätyi oppaani viimeiseen versioon. Ulkoasun muuttuessa monet graafiset luomukseni eivät enää sopineet tyyllillisesti oppaaseen. Ero alku- ja loppuvaiheessa tekemieni graafien välillä on valtava, sillä taitoni kehittyivät melko nopeasti. Grafiikan tekeminen oli hyvin aikaa vievää, mutta mielekästä tekemistä.

Ongelmat mitä kohtasin opasta tehdessä, olivat lähinnä tietoteknisiä, eivätkä taitoni riittäneet kaikkeen mitä olisin halunnut toteuttaa. Suurin päänsärky oli tekstin erottuminen selkeästi taustasta, sillä halusin käyttää sivun taustalla kuvamateriaalia. Toinen ongelma tekstin kanssa oli sen visuaalinen tasapaksuus ja monotonisuus. Sen ongelman ratkaisin tärkeimpien virkkeiden lihavoinnilla, jolloin mielestäni tekstistä tuli paljon helpommin luettava. Näin opasta voi myös vain nopeasti silmäillä ja löytää haluamansa aiheet nopeammin. Otsikointi pyrkii olemaan selkeää. Opas on suunniteltu ja optimoitu luettavaksi tietokoneen tai tabletin ruudulta. Puhelimen ruudulta opasta joutuu zoomaamaan.

5.4 Oppaan testaus ja palaute

Oppaan toimivuuden, informatiivisuuden ja lukijaystävällisyyden lisäämiseksi aion luetuttaa opasta tutuillani, jotka eivät tiedä Thaimaasta mitään, mutta myös niillä ketkä ovat vähintään vierailleet Thaimaassa. Toivon saavani vähintään 5-10 ihmistä lukemaan ja kommentoimaan opastani. Aion kysyä ensimmäiset mielipiteet jo oppaan alun muokkausvaiheessa eli keväällä oppaan ulkonäöstä ja pääteemoista. Oppaan ollessa lähes valmis aion kysyä samoilta, mutta myös eri ihmisiltä mitä korjausehdotuksia, ruusuja, risuja tai muuta sanottavaa mitä oppaasta on. Tässä vaiheessa teen mahdollisesti muokkausta sisällön ja/tai ulkonäön suhteen, jonka jälkeen opas päättyy sen viimeiseen muotoon.

Loppujen lopuksi keväällä luetutin opasta vain muutamalla henkilöllä, enkä kokenut niin aikaisessa vaiheessa tehtyjä arvioita kovinkaan hyödyllisiksi. Syksyllä, kun opas oli jo 95 % valmis, oppaani luki yksitoista henkilöä. Sain hyviä kielellisiä ja sisällöllisiä huomioita pienistä yksityiskohdista, joita en olisi tajunnut ilman heidän apuaan. Kaikki lukijat, jotka eivät tunteneet Thaimaata etukäteen, sanoivat oppivansa paljon ja opas nostatti heidän haluaan käydä Thaimaassa. Thaimaan paremmin tuntevat henkilöt sanoivat minun löytäneen paljon hyviä tärpejä ja olennaisia asioita. Mitään korjattavaa kulttuurillisista asioista ei ilmennyt. Oppaan ulkonäkö ei muuttunut ulkopuolisten arvioiden perusteella, mutta sain vain hyvää palautetta oppaan visuaalisesta ilmeestä. Teoriaa ja oppaan sisältöä kirjoittaessani konsultoin ajoittain Thaimaassa asuvia suomalais- sekä thaimaalaisystäviäni varmistaen tiettyjä asioita. Koin ulkopuolisten arvioinnit todella hyödyllisinä niin sisällön, kuin oman oppimiseni kannalta. Luonnollisesti myös positiiviset kommentit oppaasta kokonaisuudessaan olivat mukavaa kuultavaa.

6 Arviointi ja pohdinta

Opinnäytetyö on monelle elämän ensimmäinen suuri, pitkäjänteisyyttä vaativa projekti, niin kuin se oli minullekin. Selvisin siitä kuitenkin helpommin mitä olin odottanut. Vaikeinta ja stressaavinta koko opinnäytetyön suhteen oli opinnäytetyön aiheen keksiminen. Aiheen löydyttyä motivaationi pysyi korkealla, sillä olen itselleni tärkeän ja rakkaan asian äärellä. Tiesin tekeväni työtä, josta voi olla hyötyä thaimaalaisille ja Thaimaalle. Olen valistanut ihmisiä vastuullisuuteen työskennellessäni Thaimaassa, mutta nyt saan jakaa tietoa kerralla vähän laajemmallekin yleisölle. Toiveeni on, että opas tavoittaa ja puhuttelee monia suomalaisia.

Tekijänoikeusasioiden suhteen olen ollut niin tarkkana kuin pystyn. Kuvat ovat vapaasti käytettäviä ilmaiskuvia, joita olen ladannut canva.comista. Kuvien tekijänoikeus asiat ovat kunnossa. Suurin osa oppaan tiedosta ei muutu säännöllisesti. Pieni osa tiedosta kuten valuuttakurssit, matkailijamäärät ja niin edelleen ovat kuitenkin muuttuvaa informaatiota, joka vanhenee melko lyhyenkin ajan kuluessa. Nämä eivät kuitenkaan ole kuin Thaimaa pähkinänkuoressa- osiossa. Päivittäminen ei siis ole suuri tai monimutkainen projekti, jos haluan sitä vielä julkaisun jälkeen tehdä.

6.1 Kestävän matkailun oppaan arviointi

Ensimmäisen koskaan tekemäni oppaan tuottaminen osoittautui hyvin paljon aikaa vieväksi projekti. Oma kiinnostus aihetta kohtaan piti motivaation yllä läpi projektin. Halusin oppaan olevan luotettava ja sisältävän vain faktatietoa. Eritoten kulttuurillisissa asioissa absoluuttinen totuus voi olla hankalaa löytää, sillä ihmisten väliset näkemuserot voivat vaihdella paljon.

Aika ja resurssit huomioon ottaen, olen henkilökohtaisesti tyytyväinen oppaani ulkonäköön ja sisältöön. Hyvän oppaan kriteerit mitä luetteloin aiemmin täyttyvät mielestäni melko hyvin. Opas on mielestäni käytännöllinen, sillä sen voi lukea millä tahansa elektronisella laitteella, joka löytyy lähes poikkeuksetta jokaiselta kohderyhmäni henkilöltä. Oppaalla on uutuusarvoa, sillä en ole nähnyt vastaavaa opasta tai materiaalia, etenkin suomen kielellä. Oppaan aihe on matkailualalla, niin kuin muillakin aloilla, hyvinkin ajankohtainen. Opas on yleistajuinen ja mahdollisimman käyttäjäkeskeinen, sillä lukijan tarpeita on huomioitu monin eri keinoin. Luotettavuutta on nostettu faktojen tarkistamisella oman kulttuurinsa ammattilaisilla, thaimaalaisilla, ja maassa asuvilla suomalaisilla, jonka lisäksi myös monia eri

lähdearkistoja vertaillen. Päivitettävyyden kriteeri täyttyy muiden kriteerien ohella. Tavoitteeni tuottaa kompakti, informatiivinen ja visuaalisesti mielenkiintoinen opas on onnistunut.

Parannettavaa ja kehitysehdotuksia kuitenkin löytyy aina. Oppaan teksti voisi olla sujuvampaa. Visuaalisuutta olisin voinut pyöritellä loputtomiin, enkä ole siihen 100% tyytyväinen. Pysin kuitenkin pitämään mielessä, etten voi luoda visuaalisesti kaikkea teknisistä syistä. Minulla ei ole tarvittua tietotaitoa tällä hetkellä, en ole opiskellut graafista suunnittelua.

6.2 Hyödynnettävyys

Mielestäni opas voi olla hyödyllinen monille eri tahoille. Tiedettävästi Suomesta suuntautuu paljon matkailua Thaimaahan erilaisten toimijoiden kautta. Thaimaa pitää edelleen kaukokohteiden ensimmäistä paikkaa suomalaisten keskuudessa. Matkatoimistot voisivat hyötyä oppaasta Thaimaan kohdeosiossaan, johon ne voisivat liittää oppaan PDF muodossa. Thaimaan suurlähetystö Suomessa voisi jakaa opasta tulostettuna versiona suurlähetystön toimipisteellä tai PDF muodossa nettisivullaan. Erilaiset Suomi-Thaimaa ystävyyden ynnä muut seurat ja yhtiöt voisivat olla kiinnostuneita oppaasta. Suomessa toimivien tahojen lisäksi huomioon tulee ottaa myös potentiaaliset yritykset Thaimaassa. Thaimaassa on useampiakin suomalaisia sukelluskouluja, hotelleja ja mahdollisia muita yrityksiä, joista en ole edes tietoinen. Raya Divers snorklaus- ja sukellusyritys on ehkä näistä tunnetuin Suomessa asti.

Mielestäni oppaan visuaalisuus on tätä päivää ja voisi herättää kiinnostusta. Niin kuin opinnäytetyönohjaajani sanoi, omalle työlleen saa laittaa hinnan. Olin ajatellut jakaa opasta ilmaiseksi kaikille eri tahoille, kuka sen vaan ikinä huolisi. Odotukseni eivät olleet korkeat, vaikka visioni oli tehdä oppaasta visuaalisesti ja sisällöllisesti mainio. Oppaan onnistuttua näinkin hyvin, mietin tarkemmin sen jakotapaa. Olin heti oppaan alkuvaiheessa miettinyt tehdä oppaalleni logon ja olin suunnitellutkin jo pari mahdollista versiota, joista yksi oli ylitse muiden. Yksi mahdollisuus olisi muodostaa niin sanotusti oma brändi, jos haluaisin jatkaa tämän tyyppisten oppaiden tekemistä eri maille. Oppaita voisi kääntää myös eri kielille. Vahvaa kulttuurintuntemusta minulta löytyy myös Latalalaisesta Amerikasta asuttuani Meksikossa ja Costa Ricalla sekä Kuubasta muiden syiden takia. Tämän lisäksi olen matkustanut monissa eri maissa kaikilla mantereilla Australiaa ja Etelä-Mannerta lukuun ottamatta. Kulttuurit ja kielet ovat intohimojani.

6.3 Oma oppiminen

Opinnäytetyön aikana tapahtunut henkilökohtainen oppimisprosessi oli valtava. Opin tunnistamaan paremmin luotettavia lähdeaineistoja ja olemaan kriittisempi kaikkea lukemaani mediaa kohtaan. Kahlatessani useita Thaimaa opuksia läpi, pääsin syvemmälle thaimaalaisen kulttuurin tuntemuksessa, mikä oli oppaani pääteema. Oman oppimiseni ja oppaan onnistumisen kannalta koin tärkeäksi muiden ihmisten arvioinnin ja huomioid. Termi ”omalle työlleen sokaistuminen” tapahtui jossain määrin omalla kohdallanikin. Omat kiinnostuksenkohteeni pyrkivät niin helposti livahtamaan tekstiin, jolloin näkökulmat jäisivät suppeammiksi. Tässä tapauksessa olennaisiakin asioita voi unohtua, jos niistä ei ole itse kiinnostunut. Oma innostukseni aiheesta olisi voinut tehdä oppaasta puolet pidemmän. Tein karsintaa kovalla kädellä. Itse opinnäytetyön tietoperustan ja eri osioiden ideoinnissa ja nyanssin viilaamisessa, Haaga-Helialta saatu apu on ollut korvaamatonta.

Tietotekniset taitoni kehittyivät eniten Officen Publisher ohjelman osalta, jota käytin ensimmäistä kertaa. Tämän lisäksi osaamiseni ilmaisen nettisivun canva.comin käytössä sujuvoitui ja monipuolistui oppaan tekemisen myötä. Perfektionismini visuaalisuutta kohtaan nosti päätään oppaan ulkoasun muokkaantuessa uudestaan ja uudestaan. Ulkoasun luomiseen meni kutakuinkin yhtä paljon, jos ei enemmänkin aikaa, kuin oppaan tekstillisen sisällön tuottamiseen. Luodessaan uutta saa käyttää mielikuvistaan ja palkintona on nähdä työnsä aikaansaannos. Graafinen suunnittelu ammattina ei koskaan ollut käynyt mielessäni. Opasta tehdessäni löysin sisältäni pienen suunnittelijan ja tiedostin, kuinka nautin työskentelystä saadessani käyttää luovuuttani.

Haaga-Helian näkökulmasta oppaallani olisi pitänyt olla toimeksiantaja. Minulle itselleni opinnäytetyö antoi tärkeitä valmiuksia ammatillisesta näkökulmasta sekä oman henkilökohtaisen kehityksen kannalta. Vaakakupissa näen vielä tärkeämmässä roolissa saadessani niin sanotusti olla oman työni herra. Juttelin yrityksen, myös tulevan työllistäjäni kanssa, opinnäytetyöni toimeksi antamisesta. Lopulta tulin siihen tulokseen, että mieluummin teen opinnäytetyön omilla ehdoillani ja tarjoan sitä heille jälkikäteen. Mielestäni päätös oli oikea. Oppaan olisi silloin pitänyt ottaa huomioon ja jopa fokuoitua heidän yrityksensä painopisteisiin. Heidän logonsa ja muu mahdollinen kuvamateriaali olisi muuttanut oppaan visuaalista ilmettä. Kolikolla on aina kaksi puolta. En voi kieltää, etteikö oman oppimisen kannalta yhteistyö yrityksen kanssa olisi ollut opettavaista. Tavoittelin opinnäytetyötä, johon olen itse tyytyväinen ja josta hyödyn henkilökohtaisesti. En tähdännyt parhaaseen mahdolliseen arvosanaan, joka vain kertoo ulkopuolisille ja ulkopuolisten näkökulmasta minun tehneen hyvää työtä. Tein parhaani aikataulujeni ja resurssieni puitteissa ja tiedän

hyötyneeni projektista paljon. Uskon nyt myös oppaan olevan kaikista onnistunein ulkopuolisin silmin. Olen tyytyväinen työpanokseeni ja kehittymiseeni, sekä oppaaseen kokonaisuudessaan. Onnistuin.

Lähteet

BBC. 2016. Thai Tiger Temple's long history of controversy. luettavissa: <http://www.bbc.com/news/world-asia-36423321> luettu: 20.10.2017

Coffer, H. 2017. Eight places that hate tourists the most. luettavissa: <http://www.independent.co.uk/travel/news-and-advice/places-hate-tourist-the-most-countries-ban-visitors-venice-thailand-amsterdam-japan-onsen-santorini-a7733136.html> luettu: 10.10.2017

Cooper, R. 2008. Culture Shock! Thailand A Survival Guide to Customs and Etiquette. Marshall Cavendish International. New York.

Epa. 2016. Sustainability. luettavissa: <https://www.epa.gov/sustainability> luettu: 10.5.2017

Faber, B & Gaubert, C. 2015. Tourism and Economic Development: Evidence from Mexico's Coastline. luettavissa: https://www.wto.org/english/res_e/re-ser_e/gtdw_e/wkshop15_e/ben_farber_e.pdf: luettu: 19.10.2017

Francis, J. The real cause of over tourism. luettavissa: <https://www.responsibletravel.com/copy/blog-post-forty> luettu: 18.10.2017

Gannon, M. & Pillai, R. 2010. Understanding global cultures. Sage Publications. Kalifornia.

Globals. 2014. Why UNICEF and Save the Children are Against Your Short-Term Service in Orphanages. luettavissa: <http://globalsl.org/why-unicef-and-save-the-children-are-against-you-caring-for-orphans/> luettu: 9.5.2017

The Guardian. 2016a. Egypt's tourism industry is still reeling but hope is on the horizon. luettavissa: <https://www.theguardian.com/travel/2016/oct/21/egypt-tourism-industry-plagued-by-lack-of-visitors> luettu: 13.10.2017

The Guardian. 2016b. Thai resorts of Phuket and Hua Hin hit by deadly explosions. luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2016/aug/11/one-dead-and-20-injured-in-two-bomb-blasts-in-hua-hin-thailand> luettu: 25.10.2017

Hakala, A. 2010. Bisnes etiketti – tapakulttuuria meillä ja maailmalla. Savonia ammattikorkeakoulu. Kopijyvä. Kuopio.

- Hatva, A. 2008. Sisältö ohjaa muotoa teoksessa Tieto kirjaksi (toim. R. Jussila–E. Ojanen–T. Tuominen), 79-90. Kansanvalistusseura. Saarijärvi.
- Hall, E. T. 1981. *Beyond Culture*. Doubleday. New York.
- Helin, A. 2012. *Thaimaa*. Otavan kirjapaino Oy. Keuruu.
- Hiidenmaa, P. 2006. Mistä on tietotekstit tehty? Teoksessa Tieto Kirjaksi (toim. R. Jussila–E. Ojanen–T. Tuominen), 63–78. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Hofstede, G. & Pedersen, P. & Hofstede, G. J. 2002. *Exploring culture*. Intercultural Press. Maine.
- Hofstede, G. 1992. *Kulttuurit ja organisaatiot – Mielen ohjelmointi*. Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Hofstede Insights. Country comparison – What about Thailand. luettavissa: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/thailand/> luettu: 25.11.2017
- Independent. 2017. Sentinelese tribe: Rare footage captures one of world's last uncontacted indigenous people. luettavissa: <http://www.independent.co.uk/news/world/asia/sentinelese-tribe-north-sentinel-island-bay-of-bengal-india-andaman-video-footage-uncontacted-a7663996.html> luettu: 13.10.2017
- Jagtiani, S. 2017. Thailand Wants More Tourists Who Act Like Australians. luettavissa: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-07-16/spendthrift-aussies-embodiment-thailand-s-new-strategy-for-tourism> luettu: 13.10.2017
- Jussila, R. 2008. Mitä tietokirjallisuus on? teoksessa Tieto kirjaksi. (toim. R. Jussila–E. Ojanen–T. Tuominen), 12-32. Kansanvalistusseura. Saarijärvi.
- Kalmari, H. & Kelola, K. 2009. *Vastuullisen matkailijan käsikirja*. Image Kustannus Oy. Helsinki.
- Karhu, M., Salo-Lee, L., Selänne, M., Sipilä, J., Söderlund, L., Uimonen, T. & Ylikokko, P. 2005. *Asiantuntija viestii –ajatuksista vaikutukseen*. Infoviestintä Oy. Helsinki.

- Lemelin, R. & Dawson, J. & Stewart E. 2012. Last chance tourism – Adapting tourism opportunities in a changing world. Routledge. New York.
- MaRa. 2017. Ympäristövastuu. luettavissa: <http://mara.fi/toimiala/toimialan-vastuullisuus/vastuu-ymparistosta> luettu: 9.5.2017
- Mole, J. 2004. Maassa maan tavalla. Tietosanoma Oy. Helsinki.
- Netherland´s embassy in Bangkok. 2017. Tourism industry in Thailand. luettavissa: <https://www.netherlandsworldwide.nl/countries/thailand> luettu: 9.10.2017
- Nasa. 2017. The consequences of climate change. Luettavissa: <https://climate.nasa.gov/effects/> Luettu: 9.5.2017
- O´Hare, J. 2017. Half of the Species on Earth Could Go Extinct by 2050, Scientists Say. luettavissa: <https://www.globalcitizen.org/en/content/half-earths-species-extinct-2050/> luettu: 15.10.2017
- Persson, M & Helin, A. 2008. Thaimaa. Image kustannus Oy.
- Petroff, J. 2016. Filosofia, moraali ja etiikka – mitä ne tarkoittavat matkailussa? luettavissa: <https://matkailevattutkijat.wordpress.com/2016/09/19/filosofia-etiikka-ja-moraali-mita-ne-tarkoittavat-matkailussa/> luettu: 10.10.2017
- Reilun Matkailun Yhdistys. 2017. Mitä on reilu matkailu. luettavissa: <http://www.reilumatkailu.fi/reilun-matkailijan-ohjeet/mita-on-reilu-matkailu/> luettu: 9.5.2017
- Reilun Matkailun Yhdistys. 2016. Ilmastokestävää matkailua. Luettavissa: <http://ilmastokestavaamatkailua.fi/333-sertifikaattien-kartoitus> luettu: 11.5.2017
- Rentola, M. 2008. Hyvä opas. Teoksessa Tieto kirjaksi (toim. R. Jussila–E. Ojanen–T. Tuominen), 92-107. Kansanvalistusseura. Saarijärvi.
- Rantapallo. 2016 Nämä paikat rajoittavat turismia. luettavissa: <http://www.rantapallo.fi/matkavinkit/naihin-kohteisiin-et-valttamatta-paase-10-paikkaa-jotka-rajoittavat-turismia/> luettu: 19.10.2017

- Ross, E. 2017. Does Thailand have too many tourists? luettavissa: <http://www.newsweek.com/does-thailand-have-too-many-tourists-590242> luettu: 10.10.2017
- Safe Children network. 2012. Children are not tourist attraction. Luettavissa: <https://www.thinkchildsafe.org/thinkbeforevisiting/> Luettu: 11.5.2017
- Spilsbury, L. 2011. The bedate about Tourism. The Rosen Publishing Group. New York.
- Söderlund, L. Karhu, M., Salo-Lee, L., Selänne, M., Sipilä, J., Uimonen, T. & YliKokko, P. 2005. Asiantuntija viestii –ajatuksesta vaikutukseen. Infoviestintä Oy. Helsinki.
- Tourism Economics. 2012. Tourism Economic Impact. luettavissa: <http://www.tourism-economics.com/economic-impact/tourism-economic-impact> luettu: 19.10.2017
- Turunen, A. 2009. Kestävän matkailun infopaketti. Luettavissa: <http://www.smal.fi/loader.aspx?id=2989a1e4-a78f-4e3a-981f-2663b4398e07> luettu: 9.5.2017
- Tuominen, T. 2008. Ideasta toteutukseen. Teoksessa Tieto kirjaksi. (toim. R. Jussila–E. Ojanen–T. Tuominen), 34-48. Kansanvalistusseura. Saarijärvi.
- Uimonen, T. 2005. Karhu, M., Salo-Lee, L., Selänne, M., Sipilä, J., Söderlund, L., & YliKokko, P. 2005. Asiantuntija viestii –ajatuksesta vaikutukseen. Infoviestintä Oy. Helsinki.
- Uimonen, T. 2003. Taitoa tekijälle, tehoa teksteihin – opas tiedottavaan kirjoittamiseen. Infoviestintä Oy.
- UNEP. 2016. The Emissions Gap Report 2016. luettu: file:///C:/Users/sini-/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/emission_gap_report_2016.pdf luettu: 19.10.2017
- Unicef. 2011. With the best intentions. Luettavissa: https://www.unicef.org/eapro/Study_Attitudes_towards_RC.pdf luettu: 9.5.2017
- Unicef. 2013. What is UNICEF’s position on orphanages, group homes, or residential care for children, and on adoption of children for whom family- or extended family-based care is not an option? Luettavissa: https://www.unicef.org/cambodia/12681_23295.html luettu: 11.5.2017

UNWTO. 2017. Tourism highlights – 2016 edition. luettavissa: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419029> luettu: 19.10.2017

Vartia, N. 2009. Kotona kaikkialla. Kotimaan yhtiöt Oy. Hämeenlinna.

Vaughan, A. 2015. Humans creating sixth great extinction of animal species, say scientists. luettavissa: <https://www.theguardian.com/environment/2015/jun/19/humans-creating-sixth-great-extinction-of-animal-species-say-scientists> luettu: 15.10.2017

Liitteet

Liite 1. Projektisuunnitelma

1. Johdanto

Thaimaassa usea kohde kärsii jo selviä jopa lopullisia vaurioita massaturismin ja matkailijoiden välinpitämättömyyden tai tiedostamattomuuden takia. Opinnäytetyönäni aion kirjoittaa toiminnallisen produktiivisen Thaimaahan matkustaville suomalaisille, kuinka lomaila kestävästi Thaimaassa. Thaimaa on suomalaisten keskuudessa ainakin toistaiseksi yksi pysyvistä kestopaikoista vuodesta toiseen, joten opinnäytetyön kohderyhmä on suuri. Työn tarkoituksena on lisätä suomalaisten tietoisuutta thaimaalaisesta kulttuurista ja kestävästä matkailusta Thaimaassa. Aihe opinnäytetyölleni on minulle henkilökohtaisesti napakymppi ja heti saatuaani idean aiheelle tiesin, että tässä on kauan pohtimani opinnäytetyön aihe. Kulttuurit ja vastuullisuus ovat kiehtoneet minua aina. Olen äärimmäisen kiinnostunut etenkin ympäristöasioista. Vaihto-opiskelu ja työharjoittelu Thaimaassa yhteensä 9 kuukauden ajan antoivat minulle vahvan näkemyksen thaimaalaisesta kulttuurista ja Thaimaahan suuntautuvasta matkailusta. Mielestäni opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen, sillä kestävä matkailu tulee painamaan vaakakupissa enemmän ja enemmän vuosi vuodelta ilmastonmuutoksen ja muiden ympäristökriisien seurauksena. Aiheeseen ei voi koskaan perehtyä liikaa, sillä se on ja tulee olemaan todella tärkeä aihe matkailualalla nyt ja tulevaisuudessa.

2. Projektin tavoitteet ja rajaus

Päätavoitteena projektille on luoda informatiivinen opas, joka lisää suomalaisten ymmärrystä ja tietoisuutta kestävästä matkailusta Thaimaassa. Alatavoitteita ovat luoda oppaasta visuaalisesti mielenkiintoinen ja helppolukuinen. Oppaan tulee olla mielenkiintoinen ja kompakti, jonka jokainen Thaimaahan matkustaja jaksaa lukea. Haluan oppaan soveltuvan ensimmäistä kertaa Thaimaahan matkustavalle mutta tuovan myös uutta informaatiota jo useasti Thaimaassa oleskelleelle henkilölle. Opas ei voi olla pelkkää monotonia kirjoitusta vaan sen pitää olla visuaalisesti kiinnostavan näköinen. Oppaan tulee sisältää kuvia ja mahdollisesti tilastoja ja infografiikkaa. Oppaani hyödyttää niin suomalaisia kuin paikallisiakin. Suomalaisten tietämyksen lisääntyessä konfliktit ja väärinymmärrykset vähentyvät suomalaisten ja thaimaalaisien välillä. Kulttuurierot ovat valtavat niin kuin arvata saattaa.

Rajaan oppaan aiheeni Thaimaahan kohdemaana, jonka pohjalta käsittelen kestävästä matkailusta niin taloudellisesta, sosiaalisesta kuin ympäristöllisestä näkökulmasta. Opas ei

ole matkaopas, joka kertoo minne matkustaa tai mitä kohteessa voi tehdä vaan keskittyy nimenomaan vastuullisuuteen. Joitakin vinkkejä saatan kuitenkin vastuullisista yrityksistä tai organisaatioista antaa. Tulen perehtymään kulttuurillisiin seikkoihin erityisesti, sillä yksi tärkeimmistä asioista kestävässä matkailussa on osata käyttäytyä maassa maan tavalla. Tämän lisäksi kerron miten toimia vastuullisesti eri ympäristöissä kuten viidakossa, merellä jne. Kirjoitan miten matkustaa ja lomailla turvallisesti ja mitkä ovat Thaimaan tyypilliset turistihuijaukset ja ongelmat mitä turistit usein kohtaavat. Kohderyhmänä aion pitää kaikki suomalaiset. Tietoperustan rajausta tukee produktia. Tietoperustan kirjoitan kolmesta teemasta, jotka ovat kestävä matkailu, kulttuuri ja oppaan laatiminen.

3. Projektin suunnittelu ja aikataulu

Projektin aikataulu on joustava, sillä projektia on lähdetty työstämään hyvissä ajoin. Idea opinnäytetyölle syntyi 18.4, jonka jälkeen aloin heti tekemään taustatutkimustyötä mahdollisista samankaltaisista opinnäytetöistä ja tietoperustasta, jota voisin käyttää työssäni. Oppaan ideoiminen alkoi heti ensimmäisestä päivästä. Pyrin aloittamaan tietoperustan kirjoittamisen toukokuun alussa. Toivon tietoperustan valmistuvan kesällä mutta viimeistään syyskuun aikana. Kesän aikana tekemäni työmäärä on vielä arvoitus kokopäivätyön vielessä suuren osan päivästä. Samanaikaisesti aloitan myös oppaan tekemisen, kun tietoperusta on selkeytynyt ja tekstiä on syntynyt. Kirjaan ylös ideoita oppaaseen jo nyt sitä mukaa kun niitä syntyy. Syyskuussa lähdän mahdollisesti Thaimaahan kirjoittamaan opinnäytetyötäni loppuun ja valokuvaamaan materiaalia sitä varten. Paikan päällä kohteessa kirjoittaminen ja valokuvaaminen ovat mitä luultavimmin hyvin inspiroivaa. Tavoitteeni opinnäytetyöni valmistumiselle on lokakuun loppupuoli tai marraskuu 2017. Projektilla ei ole budjettia tai ulkopuolista rahoitusta.

Produktini tulee olemaan kokonaisuus, jonka laatimiseen täytyy tehdä paljon taustatyötä. Tietoa Thaimaasta ja thaimaalaisesta kulttuurista on paljon niin suomeksi kuin englanniksi. Oppaaseen tieto tulee osata tiivistää ja löytää mielenkiintoisimmat ja olennaisimmat asiat sitä, kuinka lomailla Thaimaassa kestävästi paikallista väestöä ja luontoa kunnioittaen. Kirjallisuuden ja internet lähteiden lisäksi aion käyttää apuna thaimaalaisia ystäviäni sekä Thaimaassa asuvia expatteja. Heiltä saan vielä varmuuden lukemalleni teorialle ja omille havainnoilleni, jotka pystyn perustelemaan faktatiedoilla. Eri lähteisiin tutustuen ja eri henkilöiden näkemysten kautta saan oppaaseen todenmukaista ja luotettavaa tietoa. Toivon saavani myös harvinaisempaa tietoa, jota ei jokaisesta matkaoppaasta löydy. Oppaan helppolukuisuuteen ja visuaalisuuteen liittyvissä asioissa tulen käyttämään suomalaisten tuttujeni mielipiteitä. Todennäköisesti pyydän ensimmäisiä mielipiteitä oppaan sen

hetkisesti sisällöstä ja ulkonäöstä kesäkuussa. Tutustun myös tehokkaaseen kirjoittamiseen ja havainnollistamis- ja vaikutuskeinoihin. Opasta oppaan kirjoittamiseen ei ole ainaakaan suomeksi mutta muutamista teoksista saa hyvää osviittaa. Minulle on alkanut kehittyä visio siitä, millaiselta haluan oppaan näyttävän ja mitä haluan sen sisältävän. Kirjoitan oppaan tietoisuutta ja lyhyitä tekstejä wordiin, joista myöhemmin kokoan ne oppaan muotoon.

Oppaan visuaalisuuden onnistumisen takaamiseksi minun tulee perehtyä myös tietoteknisiin seikkoihin. Internetissä oleva ilmainen taitto-ohjelma Scribus osoittautui hankalaksi. Issuukin on ilmainen ohjelma kaikenlaisen materiaalin luomiseen internetissä mutta tulen käyttämään todennäköisesti Officen omaa Publisher ohjelmaa. Publisher on selkeämpi ja helppokäyttöisempi ja siihen on olemassa Officen oma manuaali ja Youtube tutorial videoita. Vaihtoehtoisesti oppaasta voisi luoda myös kokonaan oman nettisivun, mutta PDF tiedosto tuntuu toistaiseksi paremmalta toteutustavalta. Canva.com sivustolla voi luoda omia graafisia kuvia, tilastoja ym, ja onneksi sivuston käyttö on minulle entuudestaan tuttua. Hyvästä graafisen suunnittelun osaamisesta olisi nyt suuri apu. Aion kysyä mielipiteitä oppaan ulkoasusta, että saan selville mikä miellyttää muidenkin silmää eikä vain tekijän. Haluan oppaan sisältävän laadukkaita valokuvia, joita minulla on niukasti järjestelmäkameran puuttumisen takia viime Thaimaan matkaltani. Mahdollisuuksien mukaan lähden uudelle materiaalinkeräysmatkalle. Oppaan esteettiseen viilaamiseen tulee menemään paljon aikaa tiedonkeruun ja tekstin kirjoittamisen lisäksi. Toivottavasti pääsen julkaisemaan oppaan tämän vuoden loppupuolella.

Action / Kuukausi	huhti- kuu	touko- kuu	kesä- kuu	heinä- kuu	elo- kuu	syys- kuu	loka- kuu	mar- ras- kuu
Projektin ideointi ja suunnittelu	X	X						
Tiedonhaku	X	X	X	X	X	X		
Ohjaajatapaamiset		X			X	X	X	X
Tietoperustan kirjoittaminen		X	X	X	X	X		
Oppaan laatiminen		X	X	X	X	X	X	
Arvioinnit ulkopuolisilta ja hiominen				X	X	X	X	
Kohteessa opinnäytetyön materiaalinkeräys ja viimeistely							X	X
Julkaisu ja esitys								X

3. Riskien arviointi

Riskien minimoimiseksi pohdin mahdollisia sattumuksia, jotka voisivat häiritä projektini kulkua. Suurimmat riskit liittyvät projektin aikatauluihin. Projektia voivat viivästyttää sairastuminen, ideattomuus tai motivaation puute. Mahdolliset tietotekniset ongelmat kuten tietokoneen rikkoutumisen tai tiedostojen häviämisen ehkäisemiseksi laitan kerran viikossa kaiken tuottamani erilliselle kovalevyllä. Tämän lisäksi päivitän muistitikulla olevia tiedostoja, jos teen työtä jollain muulla kuin omalla tietokoneellani. Lähdekirjallisuuden varaustilanne voi aiheuttaa pieniä viivästyksiä.

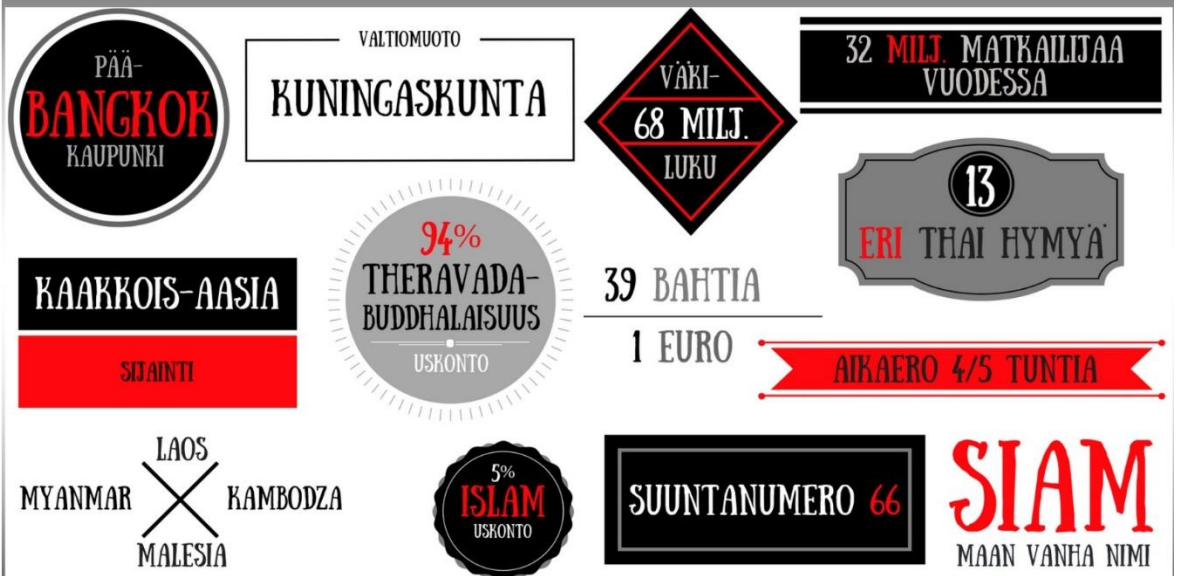

SISÄLLYSLUETTELO

4. THAIMAA PÄHKINÄNKUORESSA
5. MAASSA MAAN TAVALLA- KATSAUS THAI-KULTTUURIIN
6. KULTTUURILLISET VINKIT- DO
7. KULTTUURILLISET VINKIT- DO NOT
8. KUINKA MATKUSTAA?
9. VASTUULLISESTI VIIDAKOSSA
10. VASTUULLISESTI MERELLÄ JA RANNALLA
11. LOMAKUVIA VILLIELÄINTEN KANSSA?
12. TURISTIHUIJAUKSET- ÄLÄ LANKEA AINAKAAN NÄIHIN!
13. RUOKA & OSTOKSET
14. ÄLÄ OSTA
15. MAJOITTUMINEN & AKTIVITEETIT
16. AUTA PAIKALLISTA & VAPAAEHTOISTYÖ
17. FIRSUSTI MATKALLA
18. OPI THAITA
19. LOPUKSI
20. KIITOKSET JA LÄHTEET

THAIMAA PÄHKINÄNKUORESSA

MAASSA MAAN TAVALLA

KATSAUS THAI-KULTTUURIIN

Thaimaan kulttuuri on sekoitus uutta ja vanhaa, modernia ja vanhoillista. Lady boyt eli naisiksi pukeutuneet miehet ovat katukuvassa arkipäivää niin kuin myös munkit, mikä kertoo Thaimaan näkyvimmästä kulttuurillisesta piirteestä buddhalaisuudesta. Buddhalaisuus näkyy ympäristössä niin tempeleinä, buddha-patsaina kuin thaimaalaisten käytöksessä. Thaimaalaiset hymyilevät tilanteessa kuin tilanteessa. **Kasvojen suojelemisen takia thaimaalainen pysyy tyyneenä ja hymyilee, vaikka hän ei olisi tilanteeseen tyytyväinen.**

Thaimaalaisten elämänsen on rento, sabai sabai. Aika nähdään virtana, jossa uusia tilaisuuksia tulee menetettyjen tilalle. Thaimaalaiset ovat hyvin perhekeskeisiä ja yhteisöllisiä.

Tervehtiminen tapahtuu omien käsien yhteen laittamisella ja kumarruksella, wailla. Mitä korkeampi arvoista henkilöä tervehditään sitä korkeammalle kädet laitetaan. Vanhuksia kunnioitetaan edesmenneestä kuninkaasta puhumattakaan. Thaimaa ei ole koskaan ollut siirtovalta, josta thaimaalaiset ovat ylpeitä. Suuri osa thaimaalaisista miespuolisista henkilöistä viettää aikaa viikosta vuosiin munkkina. Thaimaa on luokkayhteiskunta, jossa hierarkia näkyy arjesakin muun muassa työpaikalla. **Ruoka on tärkeä osa thai-kulttuuria, joka näkyy myös tavassa käyttää thai-kieltä.** Thaimaassa tiedustellaan usein kuulumisia kysymällä ”oletko jo syönyt riisiä?”.

KULTTUURILLISET VINKIT

DO

- Kunnioitathan aina Buddha-patsaita ja Buddha-kuvia (ei selfieitä)
- Riisuthan kenkäsi temppeliin tai thaimaalaiseen kotiin astuessasi
- Voit syödä lusikalla ja haarukalla, jos haluat syödä kuin paikalliset
- Opettelethan edes pari thai-kielen sanaa ennen lähtöäsi
- Tervehdithän thaimaalaisittain, jos sinua tervehditään thaimaalaiseen tapaan (wai)
- Voit syödä rauhaisin mielin katuruokaa (Saat todennäköisemmin vatsataudin hotellin buffet aamiaiselta)
- Pyydäthän luvan, jos haluat kuvata paikallisia ihmisiä
- Pukeuduthan siveellisesti (rannalla ei yläosattomissa, kaduilla ei uima-asussa)
- Voit tinkiä lähes poikkeuksetta
- Voit jättää tippirahaa halusi mukaan

KULTTUURILLISET VINKIT

DO NOT

- Koske munkkia missään tilanteessa tai istu hänen viereensä (erityisesti naiset)
- Kritisoi Thaimaan kuninkaallisia tai muita poliittisia asioita
- Kosketa thaimaalaisen päätä tai hiuksia, etenkin lapsen (sielu likaantuu)
- Osoita jaloilla tai jalkapohjilla kenenkään suuntaan
- Rypistele seteleitä tai tallaa rahan päälle
- Osta Buddhapatsaita tai -matkamuiistoja
- Korota ääntäsi, jos joudut konfliktitilanteeseen
- Osoittele sormella tai napsuttele sormiasi kutsuessasi esimerkiksi tarjoilijaa
- Osoita liian innokkaita julkisia rakkaudenosoituksia kumppanillesi kuten suudelmia
- Anna kerjääville lapsille lahjoja, rahaa tai muuta sellaista
- Tue seksiturismia
- Heittele tavaroita ojentaessasi
- Puhu äänekkäästi tai pidä muuta meteliä thaimaalaisten ollessa paikalla

KUINKA MATKUSTAA?

Hidas matkustaminen (slow travel) on trendikästä. Matkan Bangkokista Phuketiin tai Chiang Maihin voi taittaa paikallisbussin tai -junan kyydissä jolloin saa samalla lentämistä ympäristöystävällisemmän ja eksoottisemman elämyksen. Paikan päällä menopeliksi voi valita polkupyörän, julkisen liikenteen tai kulkea jalan. **Skootteri on Thaimaassa kätevin kulkuneuvo, mutta myös vaarallisin.** Skootterin kyydissä voi huristella koko thaimaalainen viisihenkinen perhe, eikä kypäristä ole tietoaakaan. Ajaminen on kuitenkin helppo ja halpa tapa liikkua paikasta toiseen. Liikenne on kaoottista jo itsessään ja kaiken lisäksi vasemmanpuoleista. Ajokortti mukana, kypärä päässä ja rauhallinen vauhti vievät jo pitkälle. Skootterin sijaan voi vuokrata auton, joka on jo turvallisempi ratkaisu kuin skootteri ja melko edullinenkin.

Pidempien aikojen viettäminen samassa kohteessa on ekologista. Kukapa haluaisikaan pois Ko Samuini tai Ko Lipen paratiisisaarilta? Thaimaan turistisesongin aikaan, joka sijoittuu joulu- ja helmikuuhun, hinnat ovat korkealla ja ihmisiä riittää niin rannoilla, nähtävyyksillä kuin ravintoloissakin. **Thaimaahan matkustamisesta pääsesongin ulkopuolella hyötyy niin matkailija, kuin paikallisetkin.** Matkailija välttyy ruuhkilta ja jonotukselta, sekä saa paremman tilaisuuden tutustua paikalliseen kulttuuriin ja ihmisiin. Paikallisten tulot jakaantuvat tasaisemmin ympäri vuoden, ympäristön kuormitus tasaantuu, eikä hotellien ja ravintoloiden tarvitse olla kuukausia tyhjillään. **On hyvä suosia kohteita, joita suuret matkailijavirrat eivät ole vielä löytäneet.** Saa viettää lomansa rauhassa, sekä tukee kohteen paikallisia asukkaita. Win-win!

VASTUULLISESTI

VIIDAKOSSA

Thaimaa tarjoaa upeat puitteet tutustua sademetsiin ja mitä erilaisimpiin ekosysteemeihin. Thaimaassa on yli 100 kansallispuistoa ja kaksi UNESCON luonnonperintökohdetta. Perintökohdet ovat Dong Phraya Yen- Khao Yain ja Thungyai-Hua Kha Khaengin luonnonsuojelualueet. Thaimaassa on myös 3 muuta UNESCON kulttuuriperintökohdetta.

- Retkeilethän aina mahdollisuuksien mukaan oppaan kanssa
- Kävelethän merkityillä reiteillä, etkä poikkea reitiltä
- Annathan eläinten ja kasvien olla rauhassa etkä ota luonnosta mitään
- Ethän ruoki villieläimiä (niiden luontainen käytös ihmisiä kohtaan muuttuu)
- Käytäthän hyttyskarkotetta (malarian riski on lähes olematon)
- Muistathan, että olet viidakon vieras
- Vinkkiviton: tietyt hämähäkit voivat luoda todella tahmeita ja vahvoja verkkoja hyvin nopeasti ihmistenkin kulkemille reiteille. Seittien irrottaminen naamalta ei ole kovin nautinnollista varsinkin, jos seitin kutoja on vielä mukana leikissä.

VASTUULLISESTI

MERELLÄ

- Valitsethan vastuullisen sukellus- tai snorklausryityksen
- Valitsethan alueen, jota suojellaan
- Ethän kävele koralliriutan päällä tai irrota siitä palasia
- Ethän ruoki kaloja tai muita mereneläviä
- Pidäthän välimatkaa mereneläviin korallit mukaan lukien
- Ethän heitä mitään mereen
- Kierräthän meduusat kaukaa
- Otathan sääolosuhteet huomioon
- Muistisääntö: Mitä värikkäämpi, kauliimpi tai rumempi merenelävä sitä myrkyllisempi useimmiten

RANNALLA

- Roska-astioita ei rannoilla usein ole, pidäthän roskat itselläsi siihen asti kunnes löydät roska-astian
- Varoitan keskipäivän polttavaa aurinkoa
- Varoitan vaurioittamasta rannan tuntumassa olevia koralleja ja muita eliöitä
- Merikilpikonnia ei saa häiritä etenkään juuri niiden kuoriuduttua (salamavalvo voi johtaa ne harhaan)
- Huomioithan rannalla, että kookospähkinät voivat satuttaa pudotessaan
- Puututhan, jos näet tietämättömän turistin tekemässä jotain sopimatonta esimerkiksi eläimille tai ympäristölle

LOMAKUVIA VILLIELÄINTEN KANSSA?

Mitä parhaimpia lomakuvia saakaan norsun selässä, isoa tiikeriä rapsutellessa tai käärme hypyissä rannalla. Myönnetään, että nämä hetket ovat usein unohtumattomia eläinkohtaamisia. Mutta fakta on, että norsujen olot eivät usein ole erikoiset eikä niiden selän fysiikkaa ole tehty ratsastukseen, isot tiikerit ovat usein huumattuja, eikä käärme omasta tahdostaan vietä rantapäiviä ihmisten käsissä. **Villieläimet kuuluvat vapaiksi niiden omaan elinympäristöönsä.** Eläintarhoissa käyntiäkin voi pohtia. Tuet omalta osaltasi näitä toimijoita, joiden palveluja ostat.

Thaimaassa on vastuullisia aktiviteetteja eläinten ystäville. Norsujen elämään pääsee osallistumaan esimerkiksi Pohjois-Thaimaassa sijait-

sevissä norsujen hoitokodeissa. **Yleensä nimikkeet Sanctuary ja Rescue Center vievät oikeille jäljille mutta näidenkin kanssa tulee olla tarkkana, sillä niitä voidaan myös käyttää väärin perustein.**

Tiikerinpennut ovat suloisia leikkikavereita, mutta kasvettuaan niiden luut saatetaan myydä pimeillä markkinoilla tai ne mahdollisesti jäävät elämään vanhempiensa kaltaista elämää ihmisten pajattavana. Bangla Roadilla Phuketissa ja muuallakin Thaimaassa pienet apinat viihdyttävät ihmisiä yöelämässä. Turistit kuvaavat niitä innoissaan, mutta maalaisjärkikin kertoo, että tupakkaa polttava apina ei ole oikeassa elementissään. **Kunnioita eläimiä ja anna niiden olla rauhassa!**

TURISTIHUIJAUKSET

- ÄLÄ LANKEA AINAKAAN NÄIHIN!

Useissa maissa on omat tyypilliset turistihuijauksensa—Kuubassa äidit pyytävät rahaa lapsensa maitoon ja Roomassa sisäänpääsylippujen myyjät myyvät epäaitoja lippuja. Thaimaassakin on omansa, jotka on hyvä laittaa korvan taakse. **Varsinkin Bangkok on oikea keplottelijoiden Mekka.** Grand Palace tai muut temppelialueet ovat aina sattumoisin juuri sinä hetkenä ”kiinni” ja matkailija halutaan viedä katsomaan muita nähtävyyksiä, tietysti jalokivioskioskien tai muiden ostosten jälkeen. Tuk tuk-taksimatkan ollessa liian halpa kannattaa miettiä kaksi kertaa onko kuskilla koira haudattuna. Tuk tuk-kuskit voivat myös pysäyttää ja huijata tien olevan suljettu kävelijöiltä.

Myös vaihtorahahuijaukset ovat yleisiä. Kannattaa laskea tarkasti takaisin saamansa setelit

ja kolikot. Taksimatkan hinta kannattaa sopia etukäteen tai vaatia kuskia laittamaan mittari päälle. Kalliita merkkituotteita ei kannata lähteä hankkimaan Thaimaasta, sillä on kovan työn takana löytää aitoa tavaraa—piratismi on enemmän sääntö kuin poikkeus.

Rantakohteissa vesiskootterihuijaukset ovat yleisiä. Yleisin on niin sanottu tarrahuijaus, jossa tarra irtoaa ajon aikana paljastaen naarmun ja matkailijan sanotaan vahingoittaneen vesiskootteria. Pyydettyvät korvaussummat ovat kohtuuttomia. **Tinkiminen kannattaa erityisesti rannalla, sillä hinnat voivat tippua jopa kymmenesosaan alkuperäisestä.** Lähtöhinnaltaan 1500 bahtin aurinkolasit saattaakin saada 150 bahtilla. Normaali tinkimisprosentti on 10-40.

RUOKA & OSTOKSET

Thai-kulttuurille on ominaista syödä isossa porukassa perheen tai ystävien kesken ja tilata kaikille yhteiset annokset. Annokset tulevat pöytään sitä mukaa kun ne valmistuvat, minkä takia on hyvä tilata yhteiset annokset. Näin säästyy mielipahalta, kun annokset voivat tulla jopa 30 minuutin erolla. Vaikka tipin jättäminen ei kuulu ravintoloissa perinteiseen thai-kulttuuriin, siitä on turismin lisääntyneenä tullut normaali ja suositeltava tapa. **Kysythän katuruoan hintaa huijausten varalta ennen kuin ostat jotakin ja tarkista saamasi vaihtoraha joka kerta.**

Suosi lähiruokaa, jota Thaimaassa ovat esimerkiksi juuri nostetut merenelävät. Vastuulliseen kuluttamiseen sopivat samat säännöt kuin Suomessa. Esimerkiksi tiettyjen katkarapulajien tila on kriittinen, joten niiden syömistä kannattaa välttää. www.seafoodguide.org on

sivusto, mistä voi katsoa mitä mereneläviä voi syödä rauhallisella mielellä. Lihansyönnillä on suuri hiilijalanjälki, erityisesti naudan syönnillä. **Suosi Reilun Kaupan tuotteita ja luomua, mutta suhtaudu kaikkeen ostamaasi kriittisesti.** Kaikki ei ole sitä miltä näyttää tai mitä väitetään.

Halvimmat ja ainutlaatuisimmat tuliaisat voi ostaa paikallisten omilta toreilta. Paikalliset käsityöläiset tekevät mitä mielenkiintoisimpia matkamuuistoja. Sen sijaan pääkadun tulinaiostoksista saa pulittaa kovan hinnan. **Jätäthän ylimääräiset pillit ja muovipussit kauppaan.** Turhaa muovia annetaan sinulle ostoksiesi kanssa mielin määrin.

Seuraavalla sivulla on lista matkamuuistoista, jotka kannattaa jättää ostamatta. Huomioi, että et myöskään vie Thaimaahan Suomesta mitään mikä voisi olla häiriöksi Thaimaan luonnolle.

13

ALA OSTA

ELÄIN- & KASVIPERÄISIÄ MATKAMUUSTOJA:

✘ SIMPUKKA TAI KORALLI

✘ KILPIKONNANKUORI

✘ HAMPAAT

✘ MUNAT

✘ LUUT

✘ NAHKA

✘ KASVIN OSAT

MAJOITTUMINEN & AKTIVITEETIT

Mitä tehdä Thaimaassa? Thaimaan ylpeys, muay thai eli thai-nyrkkeily on monen matkailijan must do- listalla thai-nyrkkeily näytöksen muodossa. Thai-nyrkkeily esityksiä mainostetaan kovaäänisesti rekkojen lavoilta. Jos haluaa nyrkkeilyä rennompaa tekemistä, voi nauttia thai-hieronnasta 5-10 euron tuntihintaan. Varsinkin miesten kannattaa katsoa missä käyvät hierottavana, sillä thaimaalaiset tarjoavat hieman kyseenalaisia lisäpalveluja tietysti lisämaksusta. Thaimaassa kauneudenhoito kaiken kaikkiaan on halpaa verrattuna Suomeen. Thaimaan trooppinen ympäristö tarjoaa monenlaisia tapoja nauttia ulkoilmasta. Vaeltaminen, sukeltaminen, snorklaaminen, kajakointi, kalliokiipeily ja kalastaminen ovat mitä parhaimpia ajanviettokeinoja Thaimaassa.

Muistathan, että suurten hotellikompleksien pyörittämiseen käytetään valtava määrä energiaa. 4-5 tähden hotellit ovat oikeita energiasyöppöjä isoine uima-altaineen ja Golf kenttineen. **Majoittuminen pienissä paikallisissa yrityksissä tai jopa kotimajoituksessa on ekologisempaa.** Thaimaalaiset ovat äärimmäisen vieraanvarainen kansa. Thaimaalaisen ystävien saaminen loman aikana voi olla oikea lottovoitto.

Tutustu etukäteen palveluntarjoajaan ennen kuin ostat heiltä esimerkiksi retken. Mitkä ovat heidän arvonsa ja miten he näyttävät olevansa vastuullisia, jos he niin väittävät. Tarkista mitä muut matkailijat ovat kirjoittaneet majoituksesta tai aktiviteetista.

AUTA PAIKALLISTA & VAPAAEHTOISTYÖ

Thaimaan hintataso on hyvin alhainen, mikä kertoo myös paljon Thaimaan palkkatasosta. **Auttaaksesi thaimaalaisia saamaan ansaitsemansa palkkion työstään, on hyvin suotavaa antaa hieman ylimääräistä omien mahdollisuuksien mukaan.** Voit jättää tippiä niin oppaille kuin hotelli- ja ravintolatyöntekijöillekin. Thaimaalaisia voi parhaiten auttaa suosimalla paikallisia pieniä ravintoloita, palveluntuottajia ja majoitusliikkeitä, sekä ostamalla paikallisten käsityöläisten omia tuotteita. **Toimiessa maassa tavalla ja arvostamalla paikallisia tapoja ja arvoja, thaimaalaisetkin suhtautuvat positiivisemmin matkailijoihin.**

Orpokotimatkailu on uusi suuntaus, jossa orpokodeissa asuvat lapset järjestävät tanssiesityk-

siä tai muuta ohjelmaa, jota matkailijat voivat tulla katsomaan. Orpokotitoiminnasta on tullut kaupallista, eikä saatu tuotto mene lasten hyvinvointiin. Orpokotimatkailu ei ole kestävä matkailua.

Kestäviä vaihtoehtoja vapaaehtoistyölle ovat esimerkiksi englannin kielenopetus ja monet ympäristöprojektit. Orpokodeissa työskentely muutaman viikon tai kuukauden pituisina jaksoina on epäeettisin vapaaehtoistyön muoto Unicefin mukaan. Lapsen kehitykselle pysyvyys ja turvallisuus ovat tärkeitä asioita, jotka eivät toteudu, jos sen ympärillä olevat aikuiset vaihtuvat säännöllisesti.

FIKSUSTI MATKALLA

Suomalainen voi oleskella toistaiseksi Thaimaassa viisumitta 30 päivää. Muistathan, että poliisi voi pysäyttää sinut milloin vain ja pyytää nähdä passisi, jolla todistat kuinka pitkään olet oleskellut maassa. Liikenne on suurin yksittäinen riskitekijä Thaimaassa. Valitettavasti täysin syytön ulkomaalainen joutuu vastuuseen kolaroidessaan thaimaalaisen kanssa. Turistipoliisien pisteitä on suosituimpien kohteiden rantojen läheisyydessä.

- 🏠 Nostathan rahaa päiväsaikaan pankin yhteydessä olevilta automaateilta
- 🏠 Muistathan aina matkavakuutuksen (Sairaalat voivat olla kuin 5 tähden hotelleja)
- 🏠 Huumeet ehdoton NO GO!
- 🏠 Ethän kuvaa etenkään poliisia, sotilaita tai lapsia
- 🏠 Huomioithan, että on laitonta ajaa autoa tai skootteria ilman paitaa
- 🏠 Thaimaalaisen puhelinliittymän ostaminen on suositeltavaa jo turvallisuussyistä
- 🏠 Juoathan vain pulloitettua vettä (voit ostaa hotellille ison kanisterin ja kaataa siitä pikku pulloon)
- 🏠 Vuokratessasi skootteri tai auton ota siitä kuvia ennen ensimmäistä ajoasi mielellään vuokraajan ollessa paikalla (sinua voidaan syyttää skootterin naarmuttamisesta)

TURISTIPOLIISI: 1155

HÄTÄNUMERO: 191

17

OPI THAITA — เรียนรู้ภาษาไทย

Aroi mak mak! Herkullista! Thait hymyilevät entistä leveämmin farangin eli ulkomaalaisen osatessa sanoa edes muutaman sanan thai-kielillä. Thai-kieltä käyttäessään saa aivan varmasti entistä parempaa palvelua.

Thai-kielen kirjoitusasu on kaunis. Thai-kieltä kirjoitetaan aakkosin, ei merkein, kuten esimerkiksi kiinankieltä. Puhutun kielen vaikeaksi tekevät sen 5 eri intonaatiota. Esimerkiksi sana "maa" tarkoittaa viittä eri asiaa eri äänenpainoilla sanottuna. Voitkin äidin sijasta sanoa hevonen. Thaimaalaiset, niin kuin monet muutkaan aasialaiset, eivät tunnista eroa L ja R kirjaimien välillä, jonka takia ei ole epänormaalia kuulla "solly" "sorryn" sijasta. Thaimaassa kuulee usein "Thank you kha". Päätteet "kha" (naiset) ja "krap" (miehet) tekevät lauseesta kuin lauseesta kohteliaamman. Thaimaalaiset ovat oikeita soke-rihiiriä ja, jos haluaa esimerkiksi kahvinsa sokerittomana on suositeltavaa pyytää sitä thai-kielillä.

HEI	SAWADDII
OLE HYVÄ	KA/KRAP
KIITOS	KOP KHUN
NÄKEMIIN	LAAKOON
EI HÄTÄÄ	MAI PEN RAI
APUA	TSUAI DUAI
ANTEEKSI	KHOO THOOT
YKSI	NYNG
KAKSI	SOONG
KOLME	SAAM
EI TULISTA	MAI PET
EI MUOVIA	MAI AU FOUH
EI SOKERIA	MAI NAM TAN

LOPUKSI

Thaimaa on valloittava, eksoottinen ja kiehtova maa, johon moni suomalainenkin on rakastunut päätä pahkaa. Maa, jossa bussin ensimmäiset penkit ovat varattu munkkeille ja vihellettäessä pimeällä sanotaan viheltäjän saavan pahat henget peräänsä. Songkranina saa osallistua maailman suurimpaan vesisotaan, jolloin kenen vain vastaantulevan kasteleminen on sallittua. Thaimaalaisten sanotaan osaavan 13 eri hymyä, sillä tilanteeseen kuin tilanteeseen vastataan hymyllä. Thaimaalainen hymyilee siis olleessaan niin hämmäntynyt kuin vihainenkin, tai kun hän ei ymmärrä sanaakaan mitä olet juuri sanonut. Onneksi hymyyn voi aina vastata hymyllä!

OTA ILO IRTI, NAUTI VASTUULLISESTI.

SABAI SABAI
(OTA RENNOSTI)

KIITOKSET JA LÄHTEET

Kestävän matkailun opas—Thaimaa syntyi Haaga-Helian ammattikorkeakoulusta matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelman opinnäytetyönä. Oppaan tekijä, Sini Myllys, on asunut Thaimaassa yhteensä yhdeksän kuukautta toistaiseksi.

LÄHTEET

Kestävän Matkailun Yhdistys

Kalmari, H & Kerola, K. Vastuullisen matkailijan käsikirja

Cooper, R. Culture Shock! Thailand A Survival Guide to Customs and Etiquette

Helin, A. Thaimaa

Suomen suurlähetystö, Bangkok

Persson, M & Helin, A. Thaimaa

Unicef